

Masterpiece

Garanti BBVA Özel Bankacılık

MAGAZINE

N° LXIV

Gerçek değerin farkındayız.

Garanti BBVA Özel Bankacılık olarak yatırımlarınızın arkasındaki gerçek değerin farkındayız.

Birikimlerinize değer katmak için size özel hizmetimizle yanınızdayız.

 Garanti BBVA
Özel Bankacılık

Garanti BBVA Özel Bankacılık profesyonelleriyle paranıza yön vermeniz için:
garantibbva.com.tr / 444 0 700

Masterpiece

MAGAZINE

N°64

Masterpiece'in 64. sayısının kapağında, kavramsal çalışmalarının sembolizm tarafına su nosyonunu ekleyen ve bileşiğe farklı anlamlar yükleyen Maria Svarbova var. İlerleyen sayfalarda, Türkiye'nin ilk kadın milli dalga sörfü sporcusu

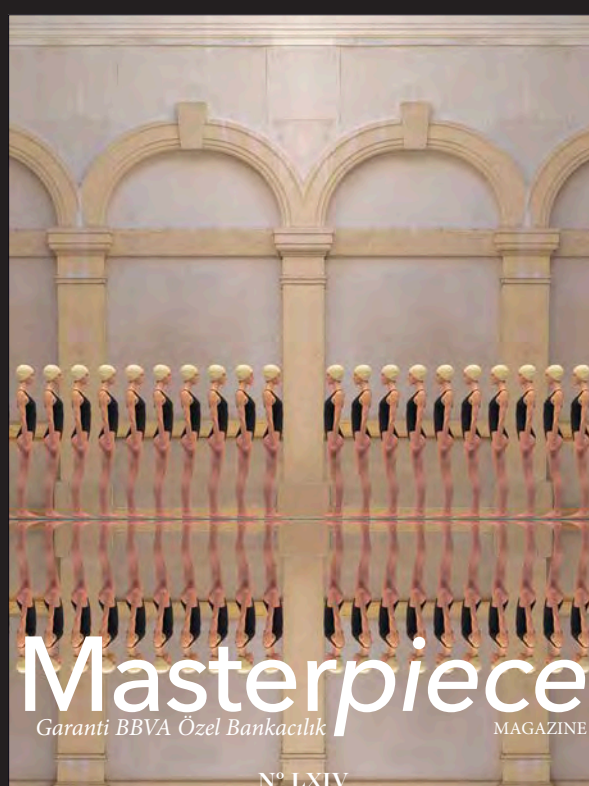
ünvanına sahip Aleyna Hadımoğlu ile azim, çalışma ve hayal kurma üçlüsünün gerçeğe dönüşünü konuşuyoruz. Cumhuriyetimizin 100. yılında ülkemizin elde ettiği başarıları sıralayarak gelecek nesillere bırakacağımız mirasların sürdürülebilir olmasını temenni

ediyoruz. Bir diğer taraftan Paris+ par Art Basel'in bu seneki edisyonuyla çağdaş sanata yöneliyoruz. Sonbaharda gerçekleşen göç takviminden hareketle iklim krizinin etkisini daha spesifik bir noktada inceliyoruz. Ayrıca mimari turizminin seyahat planları üzerindeki etkisini göz önünde bulundurarak estetik ve tasarım değerlerine de değiniyoruz. Moda ve sanat eşleşmelerinin kesişim kümesindeki koleksiyonlarla ve 4 Droptail modelinin ilki olarak tanıtılan Rolls Royce modeliyle yenilikçi tarafımızı tazeliyoruz. Keyifli okumalar...

Oben Savaş
Garanti BBVA Özel Bankacılık Direktörü

Ekim 2023

- For masters | Editoryal seçki | s.06
- Bu ay neler oldu? | Satır arasına takılanlar | s.16
- Kapak | Maria Svarbova | s.20
- Gündem | 100 yıl güncesi | s.26
- Portre | Aleyna Hadımoğlu | s.32
- Çevre | Göç yollarından iklim krizine | s.38
- Moda | Sanat ve moda kesişimi | s.42
- Mimari | Seyahat lokasyonlarından | s.48
- Sanat | Paris +par Art Basel'e adım adım | s.56
- Otomotiv | Rolls-Royce La Rosa Noire Droptail | s.62
- Ajanda | Online gezinti notları | s.66
- Son söz | *Masterpiece*'in naçizane önerisi | s.70

Kapaktaki eser
Grössling City Bath,
Maria Svarbova,
115 x 140cm, 2020."

YENİ RANGE ROVER EVOQUE GÖZ ALICI

ABOVE & BEYOND

Yeni Range Rover Evoque, dikkat çekici detayları, ClearSight teknolojisi, 10" Dokunmatik Touch Pro Duo ekranı ve göz alıcı tasarımı ile Borusan Otomotiv Land Rover Yetkili Satıcıları'nda ve Land Rover Online Satış Platformu'nda.*

*Yeni Range Rover Evoque, 2.0 lt 150 BG ve 180 BG motor seçenekleri ile sunulacaktır.

landrover.com.tr

Borusan Otomotiv

Ses ve renk dengesinde

“Yeni nesil” tamlamasını sadece otomobil üreticileri kullanmıyor elbet. Ses desibellerinin kulaklara nüfuz ettiği noktalarda da bu terimle karşılaşırız. Tıpkı Bowers & Wilkins yeni nesil kablosuz kulaklığı Px7 S2e referansında olduğu gibi. Hatırlayacağınız üzere Px7 S2 geçen sene tanıtılmıştı; aradan geçen 365 gün ve daha fazlasında marka seriyi genişletmeye karar verdi ve modern odyofiller için birkaç ek yükseltmeyle birlikte yenilikçi tarafını yeniden yorumladı. Bowers & Wilkins, yüksek kalite için 24 bit ses sunuyor. Buna ek olarak marka, Qualcomm’un bilgisayarlardan, hoparlörlerden ve diğer cihazlardan en iyi sesi iletmek için uyum sağlayan adaptif teknolojisini kullanıyor. Önceki modellerinde olduğu gibi mühendisler, kulaklıklar için özel olarak üniteler üretti. Px7 S2e’de yer alan 40 mm’lik üniteler, ses kalitesinin bozulmasını azaltmaya ve modelin gürültü engelleme yeteneklerini güçlendirmeye yardımcı oluyor. Gürültü engelleme seviyeleri, kulaklık üzerindeki fiziksel bir düğmeye basılarak ya da özel bir uygulama aracılığıyla kullanıcı tarafından ayarlanabiliyor. Tasarımına bakacak olursak kulaklığın bandı ve kulaklık başlıkları pelüş suni deri ile kaplanıyor. Px7 S2e’nin her bir çifti “antrasit siyah”, “okyanus mavisi” ve “bulut grisi”nin yanı sıra tamamen yeni bir renk olan “orman yeşili”nin tek renkli versiyonlarıyla aramızda.

Bir bavuldan fazlası

Fonksiyonel ve işlevsel tasarımlarıyla bildiğimiz Rimowa bu zamana kadar birçok iş birliği içerisine girdi. Supreme, Porsche, Daniel Arsham, LeBron James ve daha fazlası... Güncellenen listeye ise son olarak Tiffany & Co. dahil oldu.

İkilinin DNA’sına uygun bir şekilde tasarlanan koleksiyon; mücevher kutusu, bagaj ve makyaj çantasından oluşuyor.

Koleksiyonda, Rimowa’nın oluklu alüminyum yüzeyine pırlantanın yapısını yansıtan ‘Rock Cut’ tasarımının eklenmesi göze çarpıyor. Tiffany & Co.’nun fenomen rengi mavi de elbette farklı noktalarda vurgulanıyor. Rimowa ve Tiffany & Co. iş birliğindeki koleksiyona butiklerden ve Rimowa’nın dijital platformu üzerinden ulaşabilirsiniz.

THE LEGEND AMONG ICONS.

Portugieser Perpetual Calendar.
Ref. 5033: The daring expeditions of the Portuguese seafarers held out the promise of everlasting glory. A worthy legacy of this heroic epoch is the Portugieser Perpetual Calendar. Timelessly elegant, it features

trailblazing technology that includes a 7-day automatic movement with Pellaton winding and a power reserve display showing the date until 2499. So converted into human lifetimes, this model could be working on its legendary status for eternity.

Mechanical movement · Pellaton automatic winding system · IWC-manufactured 52610 calibre · 7-day power reserve with display · Perpetual calendar with displays for the date, day, month, year in four digits and perpetual Moon Phase · Anti-reflective sapphire-glass · See-through sapphire-glass back · Water-resistant 3 bar · Diameter 44.2 mm · Alligator leather strap by Santoni

Istanbul: Arte Gioia, İstinye Park Tel: (212) 345 6506 - Luxury Timepieces, Istanbul Airport International Departure Terminal -
Greenwich, Zorlu Center Tel: (212) 353 6347 | **Ankara:** Greenwich, Armada Tel: (312) 219 1289 | **Bursa:** Permün Saat, Korupark AVM Tel: (224) 241 3131
İzmir: Günkut Saat, Alsancak Tel: (232) 463 6111 | **Muğla:** Arte, Yalıkavak Marina Bodrum Tel: (252) 385 4429

IWC.COM

IWC
SCHAFFHAUSEN

Geride dönüyorlar

Paris Yaz Olimpiyatları'ndan bir gelişme daha: Paris Belediye Başkanı Anne Hidalgo, Christo ve Jeanne-Claude'un *L'Arc de Triomphe Wrapped* eserinde kullanılan malzemelerin önümüzdeki yaz yapılacak 2024 Olimpiyat Oyunları için geri dönüştürüleceğini açıkladı. Devasa parçayı oluşturmak için gereken yaklaşık 25.000 metrekare alüminyum kaplı mavi polipropilen kumaş ve 3.000 metre kırmızı ip "gölge yapılar, çadırlar veya barnumlar" için Parley for the Oceans ile iş birliği içinde yeniden kullanılacak. Hidalgo bu girişimi ise "Bu, sanat dünyasının iklim zorluklarına uyum sağlama becerisinin çok güzel bir örneği" olarak tanımlıyor. Öte yandan Christo ve Jeanne-Claude'un sanat eserleri her ne kadar yeniden kullanım amacıyla yaratılmamış olsa da İtalya'daki Iseo Gölü üzerinde oluşturdukları *The Floating Piers* da Alman Al-tex şirketi tarafından geri dönüştürülmüştü. Bir diğer taraftan *L'Arc de Triomphe Wrapped*'in ahşap ve çeliği de Les Charpentiers de Paris, ArcelorMittal ve Derichebourg Environnement tarafından yeniden kullanılmıştı.

Sekiz, turuncu ve Aston Martin

Ekim ayının beklenen müzayedelerinden birine değinmek isteriz; neredeyse hiç kullanılmamış 8 adet Aston Martin modeli. Belçika'nın Le Zoute kentinde 8 Ekim tarihinde, Bonhams tarafından planlanan açık artırmada her bir model ayrı ayrı satışa sunulacak. Geçmiş zamanda İngiliz üretici, sekiz farklı modelin aynı turuncu tonunda bir sipariş alıyor. Ve bu özel seride gördüğümüz renk, sadece modellerin dış kısmını değil deri kaplı iç tasarımlarında da kullanılıyor. Koleksiyonda öne çıkan iki DBS modeli, Volante ve Coupé'nin her ikisinin de 64.000 ila 96.000 dolara satılacağı tahmin ediliyor. V12 Vantage Coupé ve dört kapılı Rapide ise sırasıyla 53.000 ila 85.000 dolar ve 42.000 ila 64.000 dolar tahmini çekiş fiyatlarında. V8 Vantage Coupé ve V8 Vantage Roadster'in ise her birinin 42.000 ila 64.000 dolara satılması beklentiler arasında. Müzayede sonuçlarını beklerken bir taraftan da "Bütün bir koleksiyonu tek bir kişi alır mı acaba?" sorusunu sormadan da edemiyoruz. Beklemedeyiz...

Italian Masterpieces

Chester Line sofa designed by Poltrona Frau Style & Design Centre

poltronafrau.com

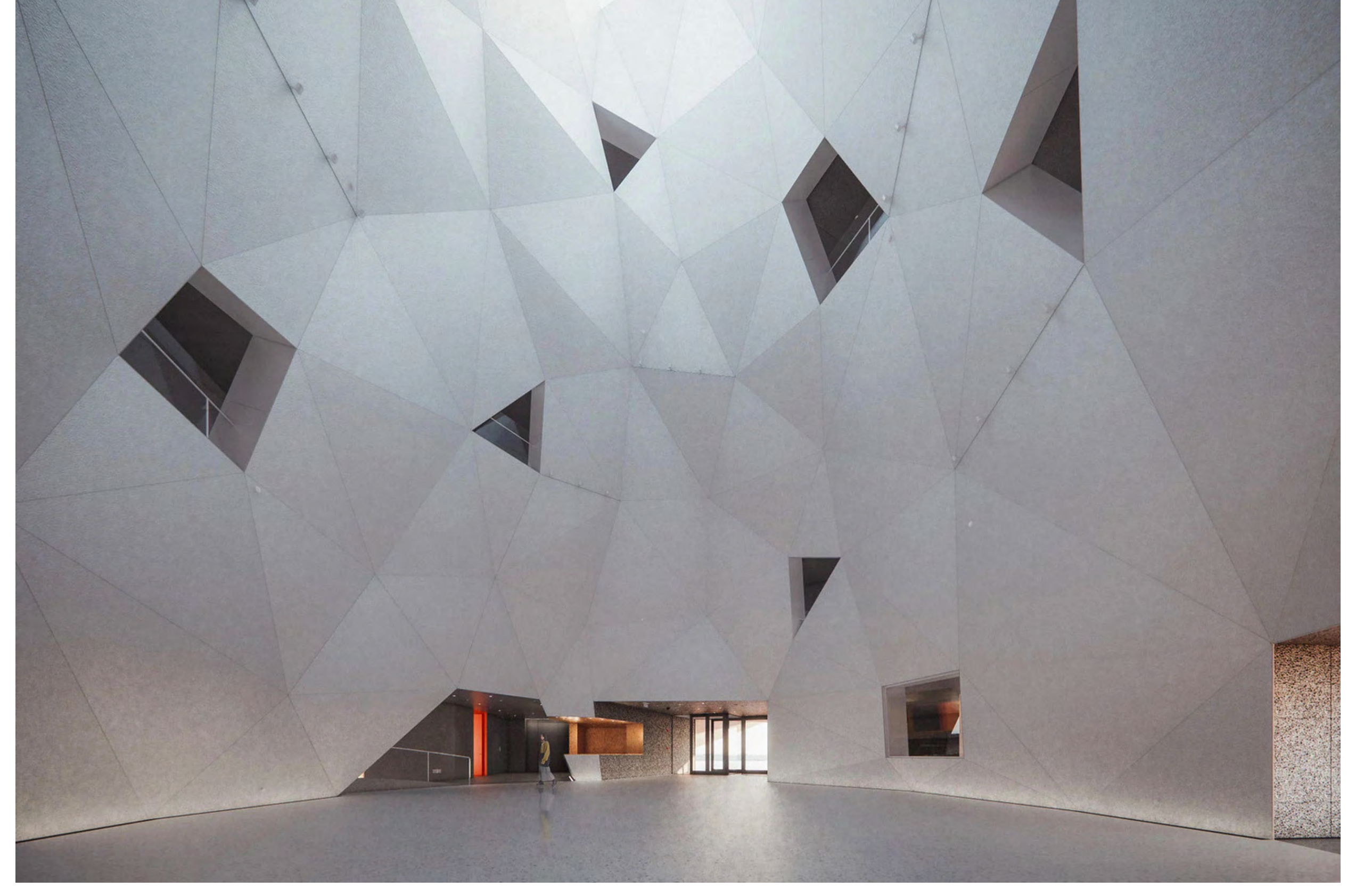
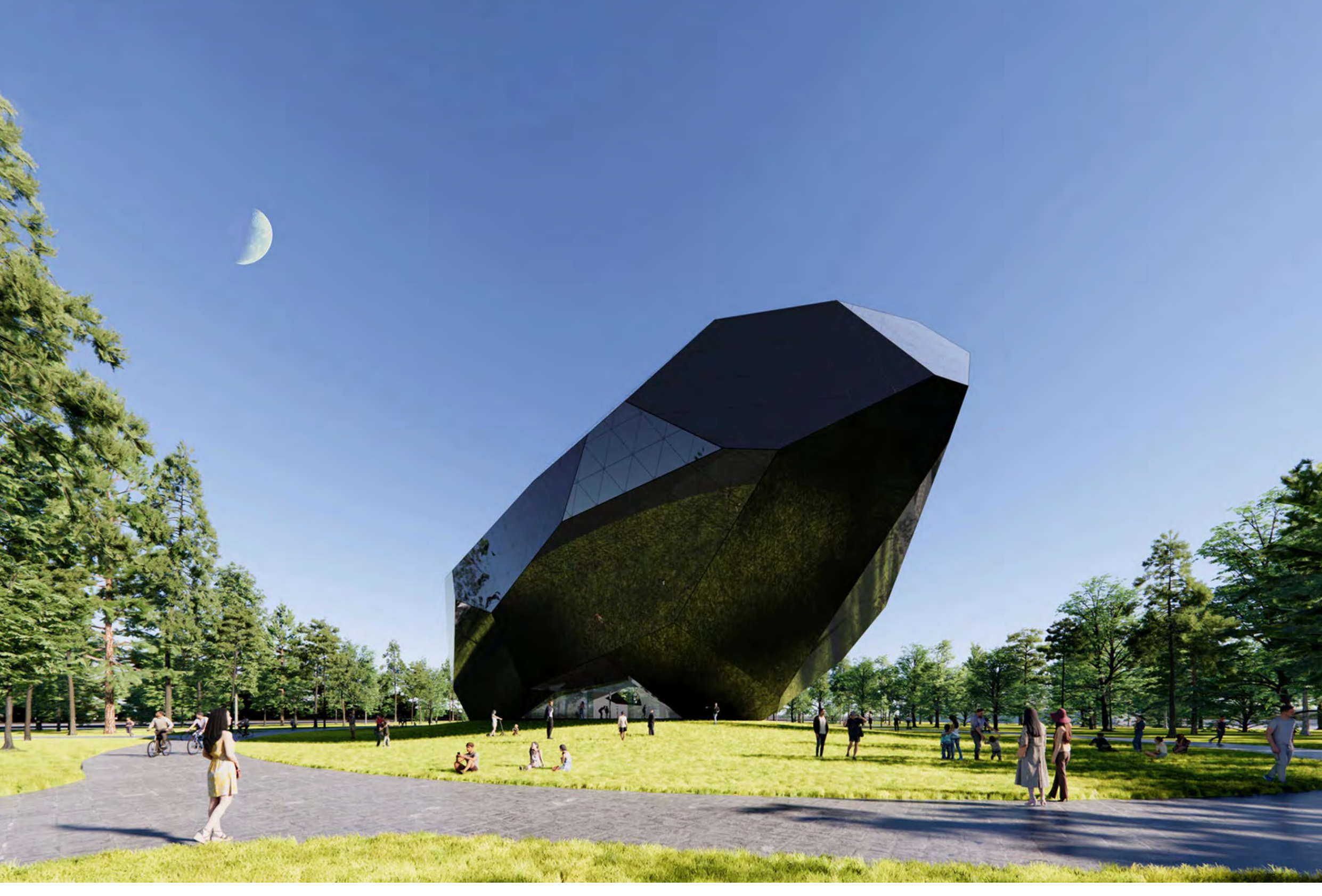
POLTRONA FRAU ISTANBUL by BMS DESIGN CENTER

Nispetiye Caddesi, Seheryıldızı Sokak No:5 Etiler / İstanbul

T. 0212 263 64 06

info@bms.com.tr | www.bms.com.tr

f | @ [bmsdesigncenter](https://www.instagram.com/bmsdesigncenter)

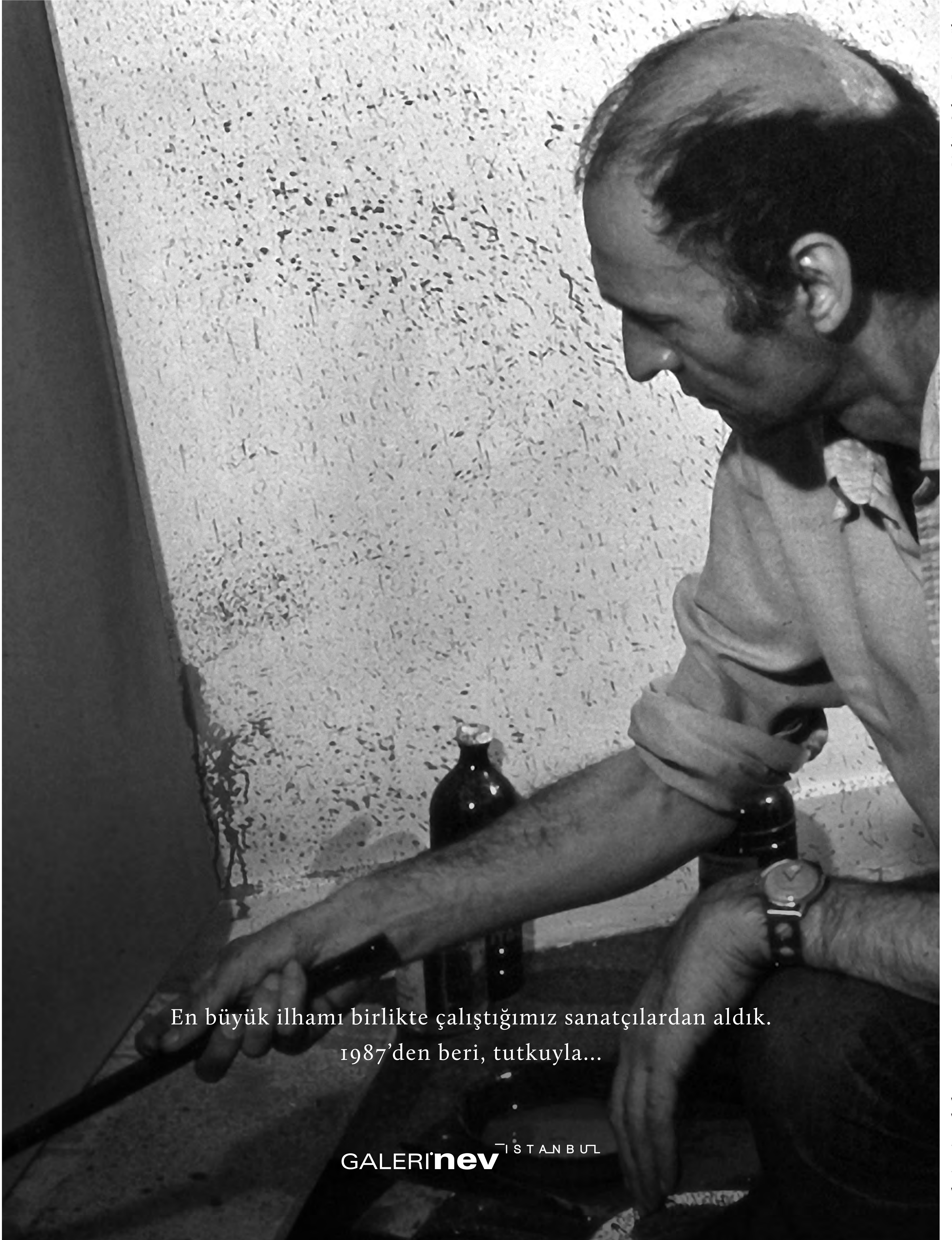
Dünya dışı görünüm

Bir süredir kendimizi uzaylılar ya da insan dışı varlıklar hakkında konuşurken buluyoruz. Elbette size tanımlanamayan cisimlerden bahsetmeyeceğiz; o yüzden yazımıza Çin menşeli stüdyo Open Architecture'ın, Çin'in Yantai kentindeki bir parkta gizemli siyah bir nesne gibi görünecek uzay müzesi ve deneyim merkezi projesiyle devam ediyoruz. Space Crystals olarak adlandırılan yapı, parlak siyah bir dış cepheye ve taş benzeri bir forma sahip olacak. Open Architecture, tasarımı "deniz kenarındaki bir parkın açıklığına gizemli bir şekilde inen dünya dışı görünümlü bir nesne" olarak tanımlıyor. Arkadan boyalı cam dış cephenin yarısını kaplarken, güneye bakan cepheyi kaplayan fotovoltaiik cam binanın aydınlatmasına yetecek kadar güneş enerjisi üretecek. 2026 yılında tamamlanması beklenen Space Crystals ile Open Architecture, halkı uzay ve evren hakkında daha fazla bilgi edinmeye davet eden farklı bir müze yaratmayı amaçlıyor.

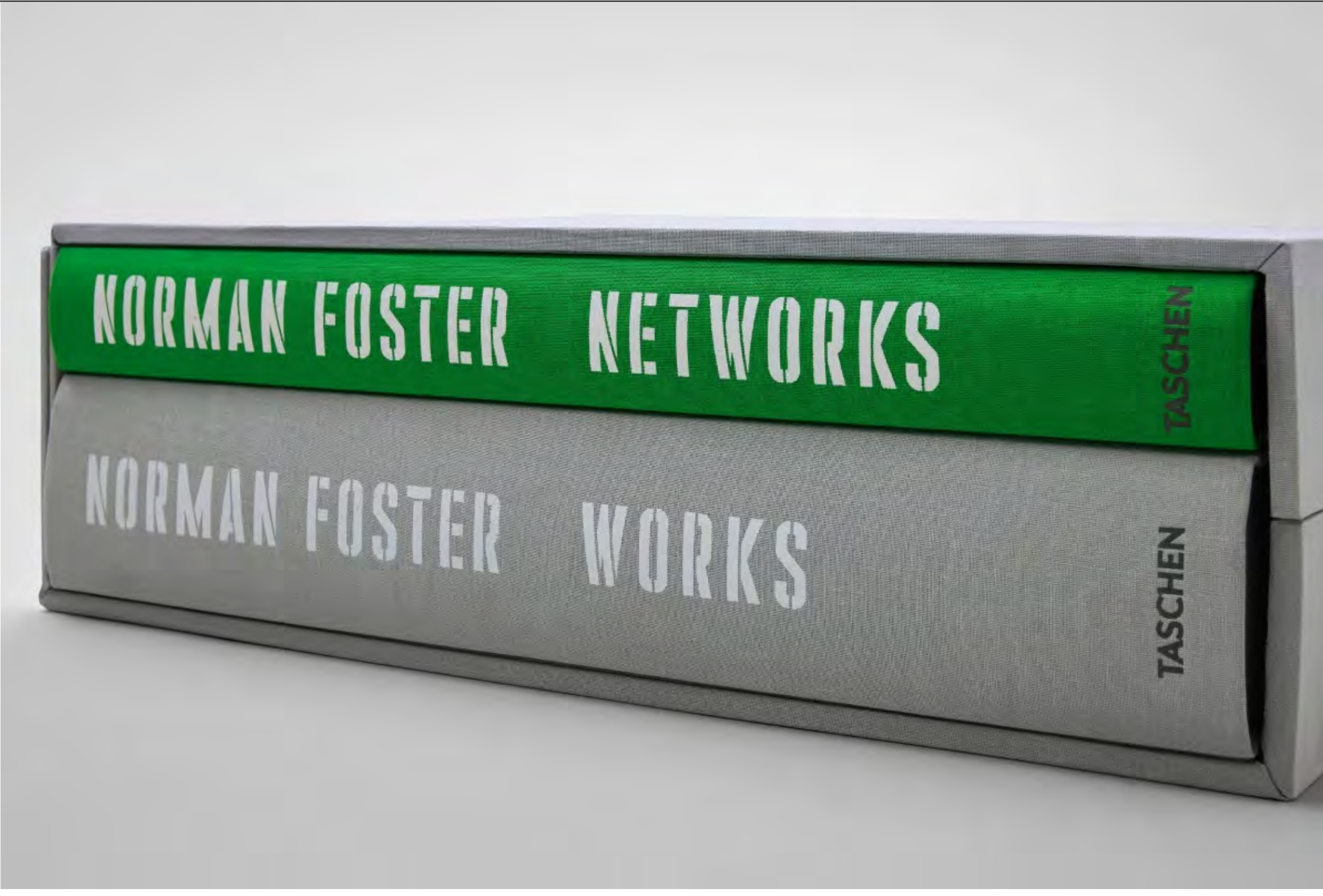
Vintage esintilerde

Moncler hatırlayacağınız üzere geçtiğimiz sene 70. yıl dönümü adına farklı iş birlikleri ve projeleriyle gündemimizdeydi. Günümüzde ise marka, geçmişe dönüşüyle yeniden aramızda. Öyle ki Moncler'ın RE/ICONS serisinin bir parçası olan ve geçmiş tasarımların yeniden tasarlandığı yıllık bir kutlama olan 1954'ün Karakorum "duvet" montu ile karşımıza çıkıyor. Geçen yılki Maya montu kampanyasının devamı niteliğindeki RE/ICONS serisinin ikinci bölümü, bir klasiği yeniden tasarlamak için geçmiş, bugünü ve geleceği harmanlıyor. Sıcaklık ve teknik detaylara odaklanmanın yanı sıra tasarımın ön tarafında Moncler imzalı yama ve arkada "MONCLER KARAKORUM 1954" yazısıyla dış yüzey detayları tamamlanıyor. Öte yandan renk seçenekleri de söz konusu; monokromatik renk alternatifleri arasında siyah, mavi, fuşya, bordo, yeşil, gri ve beyaz var.

En büyük ilhamı birlikte çalıştığımız sanatçılardan aldık.
1987'den beri, tutkuyla...

GALERİnev İSTANBUL

Gerçeğe dönüşen çizimler

İlerleyen sayfalarda Londra silüetine olan etkisini okuyacağınız Norman Foster'ın tüm çalışmaları ilk kez tek bir baskıda toplanıyor. Taschen'ın XXL boyutundaki basımı mimarın yaratıcı pratiğinin iç işleyişine bir bakış açısı sunuyor. Çalışmalarına kişisel yaklaşımını, ilham kaynaklarını, sanat ve mimari arasındaki bağlantıyı ve tutkuları ile çalışmaları arasındaki ilişkiyi detaylandıran bu monografi iki ciltten oluşuyor. İlk ciltte Foster'ın mimari eserleri sunuluyor ve Foster'ın arşivinden seçtiği, daha önce yayınlanmamış çok sayıda resim ve eskiz yer alıyor. Yaklaşık 1000 illüstrasyonun bulunduğu ikinci kitapta ise Foster'ın ilham kaynaklarını açıkladığı sekiz deneme yazısı var. Son olarak 300 edisyon ile Art Edition, Norman Foster'ın İsviçre'nin La Punt kentinde inşa edilecek InnHub'ı resmettiği 1 metre genişliğindeki çiziminin imzalı baskısını içerdiğini belirtelim.

İnsansı mekanikler

Gündelik hayatımızı kolaylaştıracağını vad ederek insana benzeyen bir robot yapma fikri günden güne hız kazanmaya devam ediyor. “X yılından itibaren üretimde olacak” sözlerinden biri de Agility Robotics'ten geldi. Öyle ki iki ayaklı robot Digit'i yaratmasıyla dikkatimizi çeken marka, yılda 10.000'den fazla robot üretmek amacıyla “insansı robotlar için dünyanın ilk fabrikası”nı inşa edeceğini açıkladı. 70.000 metrekarelik üretim merkezinin bir ismi bile var; RoboFab. Oregon'da açılacak RoboFab, sadece Digit üretimine odaklanacak. Aynı zamanda üretime yardımcı olmak için Digit modelleri kullanacak. Agility Robotics'in kurucu ortağı ve CEO'su Damion Shelton bu atılımı şu şekilde yorumluyor; “Fabrikamızın açılışı robotik tarihinde çok önemli bir ana işaret ediyor: Ticari insansı robotların seri üretiminin başlangıcı.”
Son tarih ise 2024.

Doğa diyalogunda

Montrealli tasarımcı Thom Fougere, tek bir çelik levhadan kesilen ve Winnipeg'in dışındaki ormana yerleştirilen, halka şeklindeki banklardan oluşan küçük bir koleksiyon yarattı. Yürüyüş parkuru boyunca yerleştirilen yedi banktan oluşan bu kalıcı enstalasyon yoldan geçenlerin dinlenmeleri ve doğayla bağlantı kurmaları adına tasarlandı. Fougere, bankları dört eş merkezli halka formunda kesti ve her bir parçanın oturma yüzeyi 35 santimetre genişliğinde. Bu form, bankların "iç içe geçebileceği", her birinin çapının giderek küçüleceği ve sonuncusunun yekpare bir daire olacağı anlamına geliyor. Öte yandan plakanın her bir köşesinden dört küçük dairesel tabure kesilerek malzemenin kullanımını en üst düzeye çıkarıldığı gibi atık miktarı azaltıldı. Proje, Benchmark adlı uluslararası tasarım yarışması için hazırlandı. Öyle ki her yıl, yerel Winnipeg patikaları boyunca kalıcı kurulum için bankı yeniden tasarlayacak bir tasarımcı seçiliyor.

Konsept: Tamamen elektrikli

Otomobil markalarının yeni nesil çatısı altında geliştirdiği "konsept"lerde, BMW geleceğinin nasıl şekilleneceğine dair ipuçlarını peşi sıra vermeye devam ediyor. Alman üretici kısa bir süre önce, yeni nesil iDrive teknolojisiyle gerçek ve sanal evrenler arasında bir ara yüz sağlayacağını BMW Vision Neue Klasse ile pekiştirdi. Otomobilin dış tasarımında, markanın kendisiyle eşleşen tasarımlarını görüyoruz ki burada böbrek ızgara ve Hofmeister kıvrımı -ki ismini 1955-1970 yılları arasında BMW'nin tasarım şefi olan Wilhelm Hofmeister'dan alıyor- referanslarını öne sürebiliriz. Markanın yeni nesil tasarımlarını tanımlayan fütüristik dokunuşlar elbette renkte de karşımıza çıkıyor. 21 inç aerodinamik jantlara ek olarak yan camlardaki E Ink ve birden fazla seviyedeki 3D baskılı arka ışık öğeleri gibi yenilikler, Neue Klasse ile sunulan güncellenmiş tasarımlardan sadece birkaçı. Teknik özelliklere gelecek olursak markanın altıncı nesil eDrive teknolojisinin şarj hızını iyileştirdiğini ve menzilin yüzde 30'a kadar arttığını dile getirebiliriz.

Üstte: Ankara Kız Lisesi, 1930'lar
Salt Araştırma,
Fotoğraf ve Kartpostal
Arşivi

Sağda: Ankara Opera Binası
Salt Araştırma,
Harika-Kemali
Söylemezoglu Arşivi

Çocuk, genç, kadın ve erkeklerden oluşan geniş bir ailenin fotoğrafı
Salt Araştırma,
İstanbul Haneleri Arşivi

Salt'ta Cumhuriyet'in 100. Yılı

Salt, Cumhuriyet'in kuruluşunun 100. yılı kapsamında akademisyen ve araştırmacıların katkılarıyla bir dizi etkinlik gerçekleştiriyor. 20. yüzyıl Türkiye'sinin tarihini ve toplumsal dönüşümleri yansıtan yerel örnekleri odağına alan programda, kurumun sanat, mimarlık, tasarım, kent, toplum ve ekonomi alanlarında erişime sunduğu arşivler üzerinden kurgulanan blog yazıları, konuşmalar ve film gösterimleri yer alıyor.

Cumhuriyet'in 100. yılı programları dahilinde geçtiğimiz Mayıs ayında Salt Galata'da gerçekleştirilen ilk programda, yakın bir tarihte kaybettiğimiz tarihçi, yazar ve akademisyen Prof. Dr. Zafer Toprak, erken Cumhuriyet Döneminde ekonomi ve toplumsal yapıyı değerlendirmişti. Ardından programın ikinci konuşmasında sosyolog

Didem Danış, Türkiye nüfusunun yapısı ve seyrini odağına almıştı. Devamında ise 7 Kasım Salı günü Salt Galata'da gerçekleştirilecek konuşmada, akademisyen Elif Ekin Akşit, 20. yüzyıl Türkiye'sinde kurulan okul ve enstitüler ile Cumhuriyet fikri ve değerlerini yaygınlaştırmak amacıyla benimsenen eğitim stratejilerini değerlendirecek.

Etkinlik serisinin bir diğer ayağını oluşturan ve Türkiye'de sahne sanatlarının gelişimine odaklanan gösterim programı, 25 ve 28 Ekim tarihlerinde Salt Beyoğlu'ndaki Açık Sinema'da yer alacak. Altı bölümlük *Sahnedeki Tutku* (2001) belgeselinin gösterimiyle başlayacak program, yapımcı ve yönetmen koltuğundaki Muzaffer Evcî'nin konuşmasıyla devam edecek. Belgesel, sanatçı, yönetmen ve araştırmacılar ile yapılan görüşmeler ışığında 1960'lardan günümüze Türkiye'de opera, bale ve modern

Üstte: Türkiye'nin 1935 Genel Nüfus Sayımı sonucuna göre nüfus yoğunluğu haritası
Salt Araştırma, Harita Arşivi

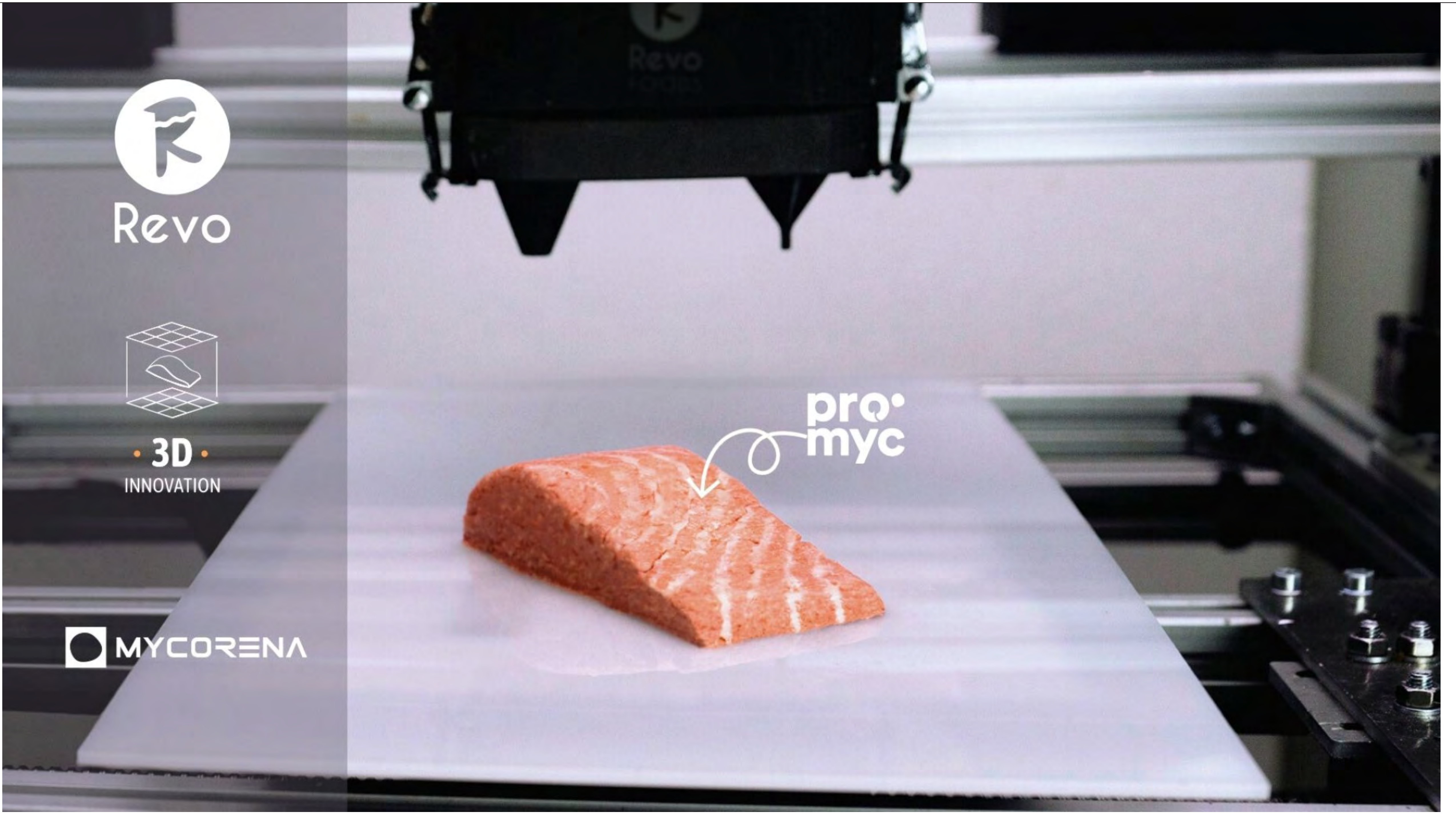
Solda: Clemens Holzmeister Ankara'da Çinici Mimarlık Ofisi'ni ziyarette, 5 Mayıs 1978
Salt Araştırma, Altuğ-Behruz Çinici Arşivi

dansın seyrine kapsamlı bir bakış sunuyor. Çeşitli arşiv malzemelerinin yanı sıra Metin And ve Sait Sökmen gibi koreografların üretimlerine yer vererek, sahne önünden sahne arkasına yapıtların seyirciyle buluşma sürecini aktarıyor.

Program kapsamında hazırlanan yazı dizisinde ise dönemin modernleşme hareketlerine örnek teşkil edebilecek içeriklere, Salt Araştırma arşivlerinden derlenen belge ve fotoğraflar eşlik ediyor. Salt Blog'da yayımlanan bu yazıların ilki Atatürk Orman Çiftliği'nin tarihini aktarıyor. "Atatürk Orman Çiftliği" başlıklı yazıya, 19 Mayıs kutlamalarının tarihini aktaran "Geçmişten Günümüze 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı" ile erken Cumhuriyet Döneminin öne çıkan yapılarından Opera Binası'nı aktaran "Ankara Sergi Evi" başlıklı yazılar eşlik ediyor. "Cumhuriyet Dönemi Mimarlığı ve

Clemens Holzmeister (1886-1983)" başlıklı yazı ise Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Kompleksi'nin mimarı olan, aynı zamanda eğitimci ve danışman kimliğiyle de öne çıkan Clemens Holzmeister'ın çalışmaları üzerinden erken Cumhuriyet döneminde mimarlık üretimlerine bir bakış sunuyor. Salt Blog'da yayımlanan ve önümüzdeki aylarda planlanan tüm yazılara <https://saltonline.org/tr/blog> adresinden erişebilirsiniz.

Öte yandan Cumhuriyet'in 100. yılı programları dahilinde 2023 yılı boyunca devam edecek programlar ile sanat tarihi yazımından eğitimin dönüşümüne, Maârif Vekâleti (bugünkü adıyla Millî Eğitim Bakanlığı) öğretmenlerinden mimarlık fakültelerindeki eğitim ortamına, Türkiye'nin yüzyıllık toplumsal ve kültürel birikimi değerlendirmeye açılacak. Farklı alanlardan akademisyen ve araştırmacıların katkılarıyla hazırlanan program, tarih yazımı, öğretim ve eğitimin toplumdaki dönüştürücü rolü gibi konuların çok yönlü ve disiplinler arası bakış açılarıyla ele alınmasını amaçlıyor. Tüm etkinliklere ve Salt Blog'da yayımlanan yazı dizisine ilişkin ayrıntılı bilgi için <https://saltonline.org/> adresini ziyaret edebilirsiniz.

Alternatif gıdalardan hız kesmeyen pistlere, tarihten gelen yeni keşiflerden eşsiz tasarımlara ve sanata dair bu ayın öne çıkan gelişmeleri...

Yazı Mert Tüfekçioğlu

Dünyanın ilk 3D filetosu

Deniz ürünlerinde meydana gelen aşırı avlanma, plastik kirliliği ve sayısız ekolojik sorunlar, deniz biyoçeşitliliğinin çöküşüne yol açmaya devam ediyor. Avusturya merkezli gıda teknolojisi girişimi Revo Foods, somondan esinlenen 3D baskılı vegan balık filetosu üreterek, Avrupa market raflarına girdiğini duyurdu. Şirket duyurusunda ise firma, tüketicilere alternatif deniz ürünleri sunmak ve bu yolda umut verici çözümler üretmek için vegan deniz ürünleri yaratmanın ilk tercihleri olduğunu belirtti. "The Filet" ismiyle üretilen ve bezelye proteini, bitkisel yağlar, alg özleri ve Omega-3 içeriğiyle bir somona çok benzeyen ürün, 2025'te Amerika pazarına girmeyi hedefliyor.

Geçmişten gelen ayak izleri

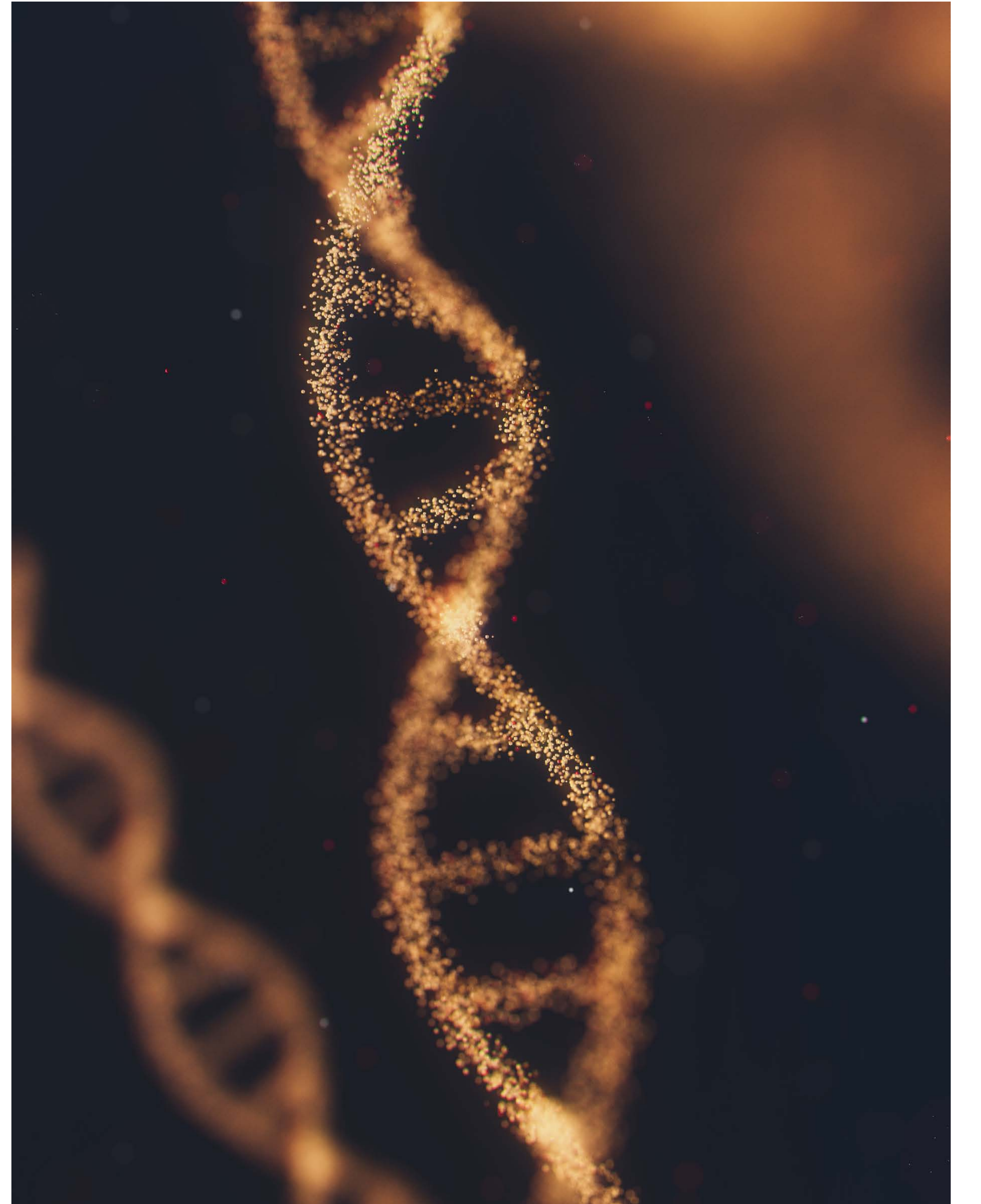
Tarihi sıcaklık rekorları bu yaz Texas eyaletini de vurmuş ve artan kuraklık su seviyelerini düşürmüştü. Ancak bir grup gönüllü bu durumu fırsata çevirerek ortaya tarihi izler çıkardı: Yaklaşık 110 milyon yıl öncesine ait olduğu düşünülen yeni dinosor ayak izleri... Dallas eyaletine yakın Dinosaur Valley State Park, 113 milyon yıl

öncesine ait *sauropod* ve *theropod*'lardan oluşan pek çok ayak izine ev sahipliği yapmakta. Parkın müdürlerinden Paul Baker, daha önce hiç bu kadar ayak izi görmediğini de belirtiyor. Dallas Paleontoloji Derneği'nden araştırmacı Kuban, 7 ton ağırlığındaki *Acrocanthosaurus* ve 44 ton ağırlığındaki *Paluxysaurus* türlerine ait ayak izleri olduğunu doğruladı.

Adım adım ilerleme

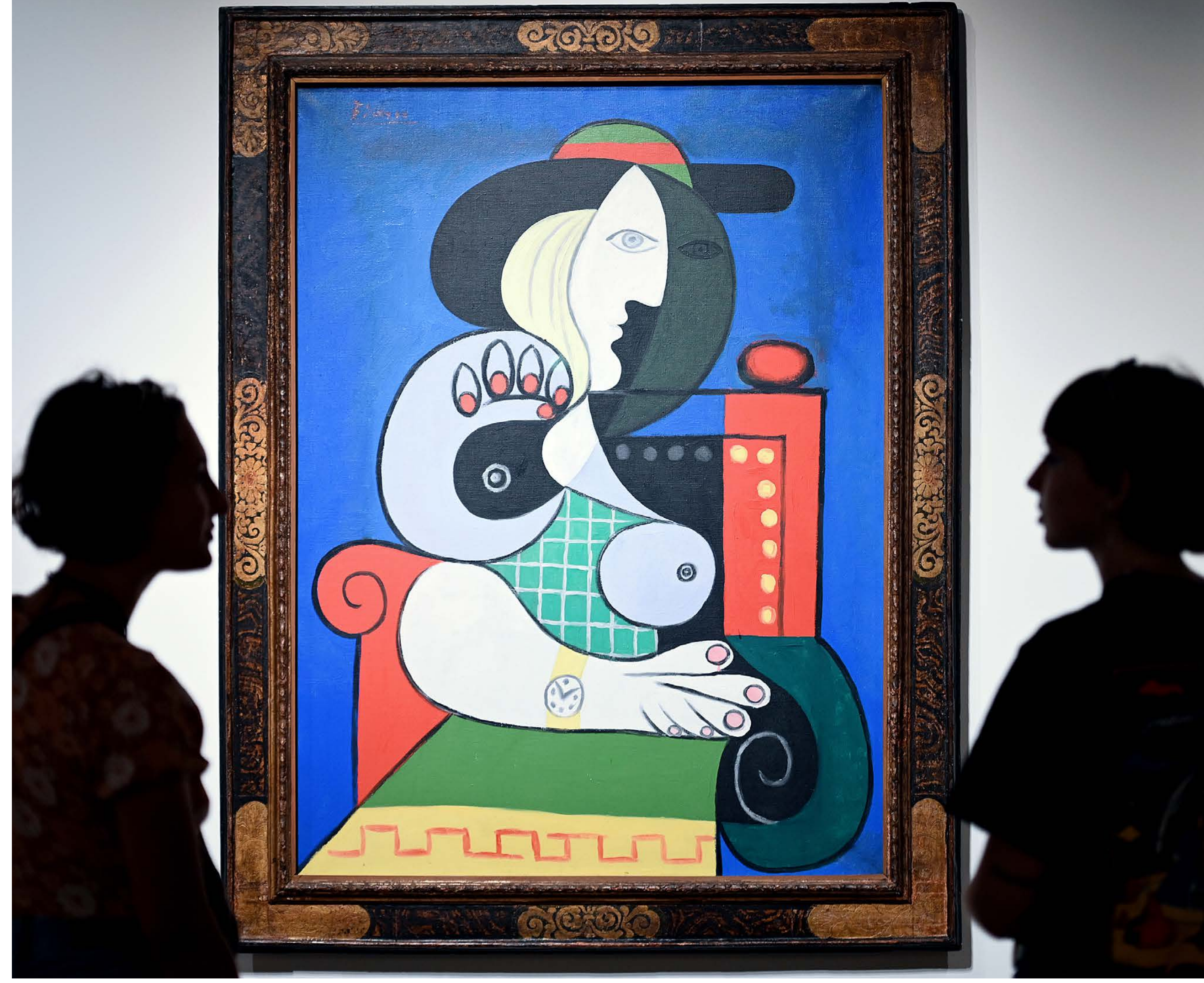
Meme kanseri teşhisi konmuş bir annenin, tanıdan 18 ay önce doktoruna verdiği dondurulmuş anne sütünde kanser hücresine rastlandığı belirtildi. Barselona'daki Vall d'Hebron Onkoloji Enstitüsü'ndeki ekip, anne sütünde tümör DNA fragmanlarının varlığını doğruladı. Araştırmanın sonucu ise bir hayli umut verici zira anne sütünün doğum sonrası dönemin başlarında meme kanserini teşhis etmek için bir araç olarak kullanılmasının kapıları aralandı. 45 yaşın altındaki kadınların % 55'inde meme kanseri vakaları gözlemleniyor ve tümörün teşhisi hamilelik sırasında ve sonrasında daha da zorlaşıyor. Araştırma ekibi, dünya çapında 5 bin sağlıklı kadından daha anne sütü örnekleri toplayarak çalışmayı geliştirmeyi amaçlıyor.

F1'de yenilenen zafer

Geçtiğimiz 5 Mart'ta Bahreyn Grand Prix ile başlayan Formula 1 Dünya şampiyonası sezonu, yaz tatilinden sonra 27 Ağustos'ta yeniden Hollanda GP ayağında devam etmişti. Sezonun 15. ayağı İtalya GP'de ise tarihi bir zafer elde edildi: Yarışı 14 tur boyunca lider devam ettiren Carlos Sainz'ın frenlerinin kilitlemesiyle öne geçen 25 yaşındaki Max Verstappen, 53 tur sonunda galip oldu. Arka arkaya kazandığı 10. galibiyetle Formula 1 rekorunu kazanması da tarihe geçti. Bir önceki rekor ise 2013 sezonunda arka arkaya 9 galibiyet alan Alman pilot Sebastian Vettel'e aitti. 17 Eylül'de ise 16. ayak olan Singapur GP'de galip gelen Carlos Sainz, adını bu sefer zirveye yazdırdı. Yarışlar 26 Kasım'da Abu Dhabi'de 22. ayakla son bulacak.

“Saatli Kadın” için açık artırma

1932 yılında Pablo Picasso tarafından resmedilen *Saatli Kadın* (Femme a la montre), 120 milyon dolar tahmini değerle açık artırmaya çıkıyor. Eser, 102 yaşında hayatını kaybeden ve New York'da yaşayan sanat koleksiyoneri Emily Fisher Landau'ya aitti ve şu an ise Sotheby's'de bulunuyor. Eserin öyküsüne bakarsak; Picasso'nun ilham kaynağı ve sevgilisi Marie Therese Walter'ı göreceğiz. O dönem beraber olduğu dansçı Olga Khokhlova ile evliliğinin sona ermesi ise tabloya tartışmalı bir geçmiş de ekliyor. 8-9 Kasım tarihlerinde sonuçlanacak açık artırmada tahmin edilen fiyat üzerinden satış gerçekleşirse, *Saatli Kadın* Picasso'nun satılan en pahalı ikinci eseri olacak.

Horizon-Yellow,
2020.

Maria Svarbova

Kavramsal çalışmalarıyla ön plana çıkan Maria Svarbova'nın en belirgin manifestosu bir yüzme havuzu. Bir adım ötesinde ise daha derin anlamlar ve yansımalar var.

Röportaj Aylin Kumdagezer

Tarzınız hemen fark ediliyor ve yaygın bir beğeni kazanmış durumda. Sanatsal perspektifinizi nasıl geliştirdiğinizi bizimle paylaşır mısınız?

Aslına bakarsanız hiçbir zaman fotoğrafçı olmak istemediğimi söylemeliyim ama bir gün kız kardeşim bana ilk profesyonel fotoğraf makinemi verdi ve o andan itibaren fotoğrafçılıkla güçlü bir bağ kurduğumu hatırlayabiliyorum. O zamandan beri de neredeyse 13 yıldır fotoğraf çekiyorum. Ancak öte yandan da gençliğimde hep sanatçı olmak istemiştim ve muhtemelen bu yüzden bugün kendimi fotoğraf yoluyla ifade etmeyi seviyorum. Kariyerimin başlangıcından itibaren insanları fotoğraflamaya odaklandım. İnsanlar benim için ana ilham kaynağı, beni büyülüyorlar. İnsanlar olmadan mekanın da bir anlamı olmadığını düşünüyorum. İnsansız bir ortam boş kalır, bir şey eksiktir. Bir diğer taraftan tam tersi de geçerli; insanların da mekan olmadan bir anlamı yoktur. Sanki hiçbir yere sığmıyorlarmış gibi... Kısacası ana odağım insan ve mekanı uyumlu hale getirmektir.

Çalışmalarınızın birçoğu zamansızlık ve nostalji hissi uyandırıyor. Sizi retro estetiğe çeken nedir ve bu estetiğin günümüzde de güncel kalmasını nasıl sağlıyorsunuz?
Nostalji kavramını bir iletişim aracı olarak

kullanıyorum. Demir Perde ülkelerinde komünizmin sona erdiği yıl olan 1988'de doğduğum için rejimle ilgili ilk elden bir deneyimim yok. Ancak eski neslin bana anlattığı hikayeleri ve 1990'lardaki çocukluğum sırasında yavaş yavaş dağılan dönemin kalıntılarını hatırlıyorum. Belirli bir görsel ambiyans yaratmak için komünist döneme ait görsel dili, durumları, duyguları ve çoğu zaman fiziksel mekanları ve otantik dekorları kullanıyorum. Kendime has görsel tarzım, eski ile yeniyi birbirine bağlıyor. Nostalji ve melankolinin ipuçlarını taşıyan retro his, daha ince ve belki de daha şaşırtıcı fütüristik izlenimle tamamlanıyor.

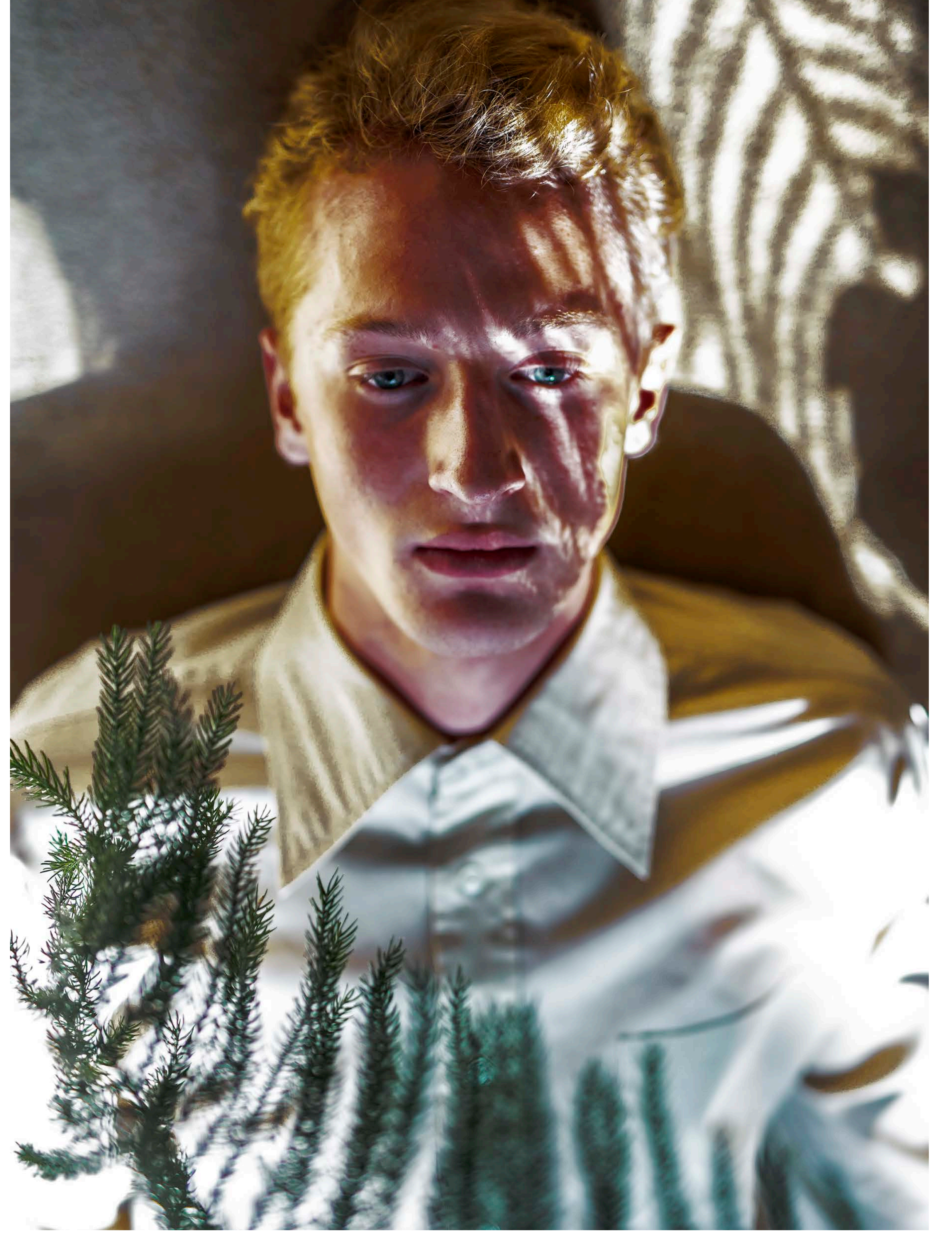
Öte yandan eserlerinizde genellikle çarpıcı görsel kompozisyonlar ve itinayla düzenlenmiş sahneler yer alıyor. Fotoğraflarınızı kavramsallaştırmaya ve kurgulamaya nasıl yaklaşıyorsunuz?

Kompozisyonlarımın çok simetrik olduğunu rahatlıkla dile getirebilirim. Bir diğer taraftan günlük hayatta da fotoğrafta da simetriyi seviyorum. Bu tarz çekimler yapmak için bir neden söyleyemem ancak fotoğrafta simetriyi korumam gereken çok özel bir alan var çünkü mimaride oldukça fazla çizgi var. Bu nedenle de fotoğraftaki her çizgiyi kontrol etmek zorundayım. Fotoğraftaki nihai görsel için bu çok mühim.

The Hasselblad Masters Awards 2018'in sanat kategorisini kazanan sanatçının *Future Retro* kitabından.

Human Space.

Hal böyle olunca bu sahneleri gerçekleştirmek için büyük bir prodüksiyon ekibiyle özellikle sahne ve kostüm tasarımcılarıyla iş birliği yapıyorum. Aynı anda hem minimalist hem de fütüristik görünmek adına farklı tasarımlar kullanıyoruz. Bazen bu tarzı FUTURO RETRO olarak adlandırıyorum. Elbette ışığın da rolü bir hayli büyük zira gün boyunca doğal ışıktan yararlanıyorum.

Hazır söz ışıktan açılmışken siz ışığı çekimlerinizin ambiyansını geliştirmek için titizlikle kullanıyorsunuz. İstedğiniz efektleri elde etmek için ışığı nasıl manipüle ediyorsunuz?

Kesinlikle, çalışmalarımnda doğal gün ışığını kullanmayı tercih ediyorum. Fotoğraf önce kamerada harika görünmeli. Öte yandan çok fazla Photoshop kullanmıyorum. Bu noktada mükemmeliyetçi olduğumu söylemeliyim. Photoshop ve düzenleme benim için biraz da cabası.

Yüzme havuzu, fotoğraflarınızın çoğunda önemli bir rol oynadığı gibi sürreal ve dingin atmosferler yaratıyor. Suyla hangi sembolizmi veya duyguları ilişkilendiriyorsunuz ve neden sanatınızda yinelenen bir tema olarak suyu tercih ediyorsunuz?

İnsan zihnini ve ruhunu hemen memnun edecek kadar saf ve pürüzsüz bir huzur, dinginlik ve görsel düzenlilik arayışında yüzme havuzlarını buldum. Geniş, temiz karo yüzeyler, yansıtıcı mavi su, açılardan mükemmel geometrisi ve tuhaf ama hoş bir deneyim vaadi... Ortamların, insanların, renklerin ve geometrik çizgilerin bir uyum estetiği yarattığı çalışmalarımnda, mekanı bütünüyle bir rol oynamaya davet ediyorum.

Özneleriniz genellikle sakin ve soğukkanlı, sanki zamanda donmuş gibi görünüyor. Bu ifadeleri elde etmek için nasıl bir yol izliyorsunuz?

The Butcher.

Duygusuz ve donuk durumlardaki modellerim, çalışmalarına belirgin bir sinematografik nitelik katıyor. İzleyici, geleceğe ve hatta zamanın ötesindeki alemlere ait olabilecek hayali evrenlere transfer oluyor. Basitçe, fotoğraf çekerken modellere sadece durmalarını ve hiçbir şey yapmamalarını söylüyorum.

Portföyünüz oldukça geniş çalışmalardan oluşuyor. Sizin için özel bir yeri olan belirli bir proje veya fotoğraf var mı? Öncelikle patetik sahnelere pek meraklı olmadığımı söylemeliyim. Günlük hayattan sıradan sahneler arasında bir kontrast var; örneğin “The Doctor and The Butcher” dizisi biraz hayalperest bir renk stilinden oluşuyor. Bu kontrastı seviyorum zira biraz

sert veya korkutucu bir konu olan “The Doctor” canlı ve pastel renkler içeriyor.

Çalışmalarınız evrensel olarak da ilgi görüyor; elbette bu da beraberinde sergiler ve farklı sanat topluluklarıyla iş birliklerini getiriyor. Sanatsal bütünlükle ticari başarı ve fırsatlar arasında nasıl bir denge kuruyorsunuz?

Açıkça ifade etmem gerekirse ticari işlerde taviz vermek zorundasınız çünkü müşterinin geri bildirimini ve gereksinimlerini baz alarak ilerlemelisiniz. Ancak kişisel çalışmalarda ise tam bir özgürlüğe sahipsiniz zira burada müşteri tam olarak sizsiniz. Yatırım yapan da siz olduğunuz için ne isterseniz yapmakta özgürsünüz.

*Lost in the Valley,
View, 2019.*

Dünya Serbest Dalış
Kupası'nda 100 metre
dalışta Türkiye
rekorunu kıran Şahika
Ercümen.

Bir asırlık tarihin izleri

Sene içerisinde farklı branşlarda elde edilen başarılar her birimizi tek bir duyguda birleştirdi. Hal böyle olunca Cumhuriyet'in 100. yılında bu hissiyatın ardındaki isimleri yeniden hatırlayalım istedik.

Yazı Aylin Kumdagezer

2023'ün son çeyreğine doğru adım adım ilerlerken sene analizi yapmaya da başladık. Kişisel çıkarımlar, evrensel düşünceler derken Türkiye nezdinde spesifik olarak bu yılın yerinin farklı olduğunu tartışmıyoruz elbette. Zira 100 sene önce kurulan cumhuriyetin savunduğu fikirlerin üzerine eklenen idealar, gelişimin sonsuz bir doğruda ilerlediğini savunuyor. Bu minvalde, tarihimizde olduğu gibi dil, din, ırk fark etmeksizin gün sonunda bir olma duygusunu hissettiğimiz bir sene idi. Spordan sanata çeşitli dallarda sahip olduğumuz başarılar, bir önceki cümlemizde tam olarak belirtmeye çalıştığımız duygu bütünlüğünü kanıtlıyor.

Önceliği Türk spor tarihinde, takım sporlarında Avrupa şampiyonu ilk takım olarak tarihe geçen A Milli Kadın Voleybol takımımıza vermekte bir çekince görmüyoruz. Öyle ki tarihinde ilk kez, ABD'nin Teksas eyaletindeki Arlington kentinde oynanan 2023 FIVB Milletler Ligi'nin finalinde Çin'i mağlup ederek şampiyon oldu. Ve ardından ikinci şampiyonluk, geçtiğimiz aylarda 2023 CEV

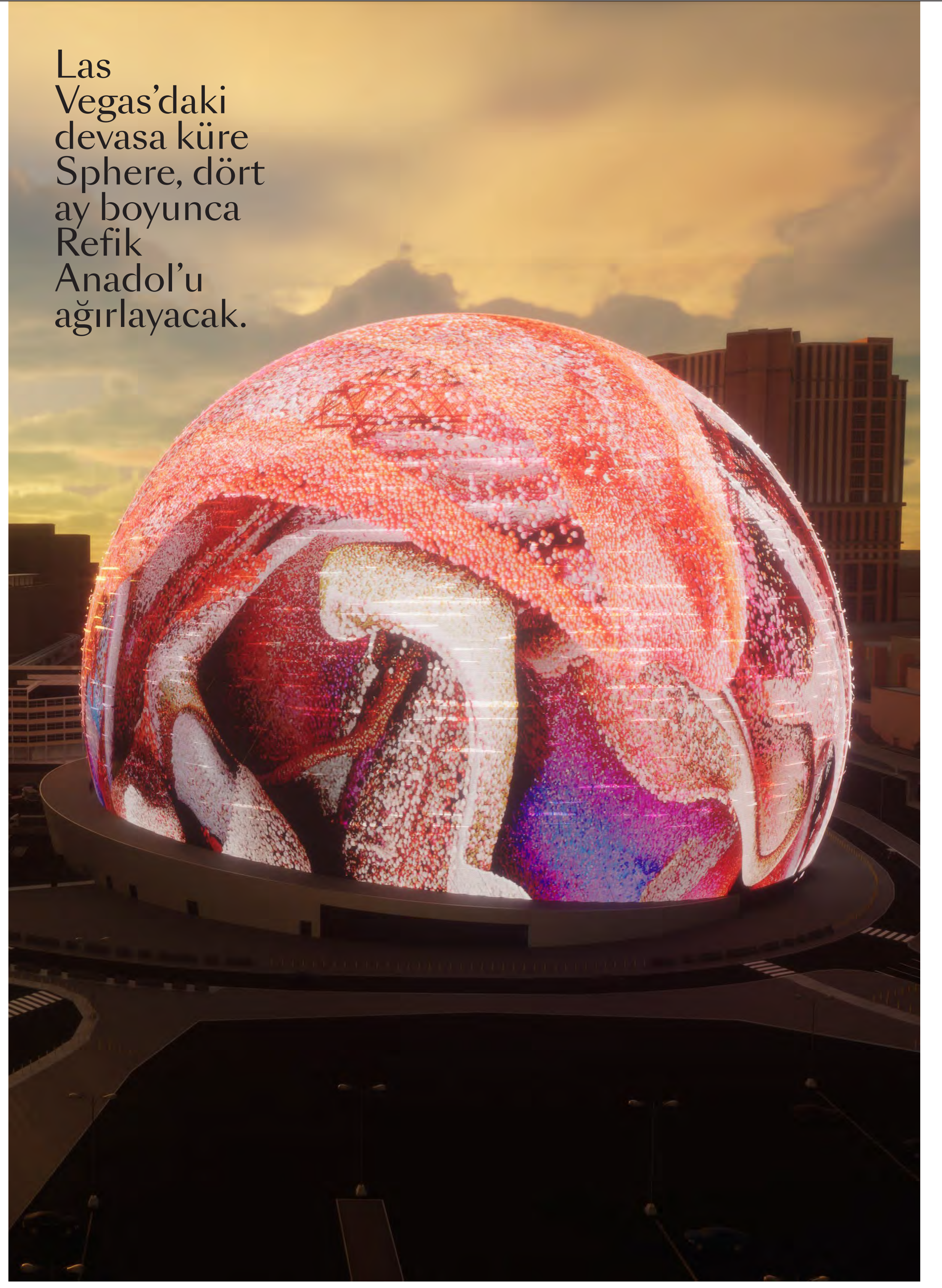
Avrupa Şampiyonası finalinden geldi. Özellikle son şampiyonluk, duygularımızı tarifte zorlandığımız zamanların en güncel referansıydı aslında ama zaten sene içerisinde spesifik olarak spor alanında birçok başarıyı elde etmiştik bile.

Rekor kıran bir başka isim de Şahika Ercümen'di. Bahamalar'da düzenlenen Dünya Serbest Dalış Kupası'nda 100 metre dalışta Türkiye rekorunu kıran Ercümen, 3 dakika 14 saniyede 100 metreye daldı. Eminiz ki milli sporcunun denizden çıkış anını hepimiz izlemiştir. Hazır derin sulara dalmışken 22 yaşındaki yüzücü Aysu Türkoğlu'na da değinmek gerekiyor. Zira Türkoğlu, Kuzey İrlanda ile İskoçya arasındaki Kuzey Kanalı'nı yüzerek geçen ilk Türk kadın ve en genç Türk sporcu oldu. Yüzüşün 12 saat sürdüğünü de belirtelim. Noktalar arası geçişi yüzerek değil de yelkenliyle yapan bir isim var; Başak Mireli. 23 Aralık'ta tek başına çıktığı Atlantik Okyanusu seferini sene başında tamamlayan sporcu, 12 metrelik "İstanbul" adlı tekneyle Yeşil Burun Adaları'ndaki

Başak Mireli, Atlantik Okyanusu'nu yelkenliyle geçen ilk Türk kadını ünvanının sahip.

Las Vegas'daki devasa küre Sphere, dört ay boyunca Refik Anadol'u ağırlayacak.

Mindelö marinasından okyanusa açıldı ve 24 günde Karayipler'deki Martinik'e ulaştı. Bu da Başak Mireli'ye Atlantik Okyanusu'nu yelkenliyle geçen ilk Türk kadını ünvanının verilmesi anlamına geliyordu.

Geçtiğimiz sayı Portre bölümümüzde yer verdiğimiz Naz Arıcı'dan da bahsetmeli. Zira Arıcı

Mayıs ayında Almanya'da gerçekleşen Uluslararası Masterlar Artistik Buz Pateni Şampiyonası'na katılmış ve Gold Bayanlar kategorisinde 5. dünya şampiyonluğunu elde etmişti. Bir diğer dünya şampiyonluğu da Mete Gazoz'dan geldi. Mete Gazoz, Berlin'de düzenlenen Dünya Okçuluk Şampiyonası'nda erkekler klasik yay şampiyonu oldu ve böylece Paris 2024 Olimpiyatları'na katılım hakkı kazandı. Mete'nin başarısının ardından söylediği "Bugün bu gezegendeki en iyi okçu bendim; bundan sonra da ben olacağım" cümlesi o zaman da hepimizi motive etmemiş miydi?

Spordan bilim alanına geçtiğimizde de kalıcı izler bırakan yahut düşünceleriyle gelişimin önünü açan isimlerle karşılaştık bu zamana kadar. Takvimleri yeniden senenin başına alalım; 'Dünyanın En Etkili Bilim İnsanları' listesinin açıklanacağı zamana. Tabii her şeyden önce bu listenin nasıl şekillendiğini anlatmalı. Stanford Üniversitesi Elsevier-Scopus veri tabanını kullanarak, 22 ana bilim dalı ve 176 alt bilim dallarında 8 milyondan fazla bilim insanı ve araştırmacıyı kariyerleri boyunca yürüttükleri çalışmalar kapsamında inceleyerek neticeye ulaştı. *PLOS Biology* dergisinde yayımlanan listede Türkiye'den 879 bilim insanı vardı. Prof. Dr. İsmail Çakmak ise 2022 yılı en etkili bilim insanları sıralamasında Türkiye'den birinci seçildi. Tarım-Agronomi alt bilim dalındaki dünya sıralamasında ise 7. sırada yer alan Çakmak, 8 milyondan fazla bilim insanı ve araştırmacının incelendiği bu çalışmada, tüm bilim dalları genel sıralamasında ise 2

Mete Gazoz,
Berlin'de
düzenlenen
Dünya Okçuluk
Şampiyonası'nda
erkekler klasik yay
şampiyonu oldu
ve böylece Paris
2024
Olimpiyatları'na
katılım hakkı
kazandı.

bin 538. oldu. Bir başka başarı da Dünya Bilimler Akademisi (TWAS) tarafından tüm dünyadan beş bilim insanına verilen "Bilim Diplomasisi" ödülüne (TWAS REGIONAL AWARDS 2022 in the subject area "Science Diplomacy") layık görülen Prof. Dr. Yusuf Baran'dan geldi. Zira Baran bu ödülü alan ilk Türk bilim insanı. Daha önce Avrupa Endokrinoloji Derneği yöneticiliğine ve Avrupa Endokrinoloji Kongresi başkanlığına seçilen ilk Türk bilim insanı olarak da bilinen Prof. Dr. Okan Bülent Yıldız, Avrupa'da endokrinoloji biliminin ilerlemesine uzun yıllar sağladığı katkılar nedeniyle "Avrupa Özel Tanınırlık Ödülü"nü sahibi oldu. Ödül, Milano'da düzenlenen ve 100'den fazla ülkenin katıldığı endokrinoloji kongresinin açılışında yapılan bir törenle Yıldız'a verildi. Öte yandan buluşlarımız da var bu sene; Dr. Canan Dağdeviren, MIT Media Lab'deki ekibiyle birlikte, meme kanserinin teşhisinde önemli bir adım attı. Giyilebilir ultrason tarama cihazı, sütyen içine

takılarak kadınların kolayca ve sık sık tarama yapıp, olası kanser vakalarını erken teşhis etmesine olanak sağlıyor. Bu buluşun hayata geçmesiyle her yıl 11 milyon kadının hayatının değişebileceği düşünülüyor.

Rotamızı beyaz perdeye çeviriyoruz. Cannes Film Festivali'nde bu zamana kadar birçok isim gördük elbette. Küçük bir hatırlatmayla günümüze ulaşacağız. 1982'de *Yol* filmiyle Yılmaz Güney, Cannes Film Festivali'nde En İyi Yönetmen ödülünü kazandı. Ve Cannes Film Festivali başarılarımız start aldı. Uzun bir aradan sonra 2003'te Nuri Bilge Ceylan, *Uzak* ile Büyük Jüri Ödülü'ne layık görüldü. 2007'de *Yaşamın Kıyısında*, En İyi Senaryo; 2008'de *Üç Maymun*, En İyi Yönetmen; 2012'de kısa metrajlı filmler kategorisinde yarışan *Sessiz*, Altın Palmiye; 2014'te *Kış Uykusu*, Altın Palmiye ve son olarak Nuri Bilge Ceylan'ın yönettiği *Kuru Otlar Üstüne* ile Merve Dizdar En İyi Kadın Oyuncu ödülünü aldı.

“Yüz Yıl Önce,
Yüz Yıl Sonra:
Fotoğraflarla
Mustafa Kemal
Paşa'nın Cumhuriyet
Yolu” sergisinden.

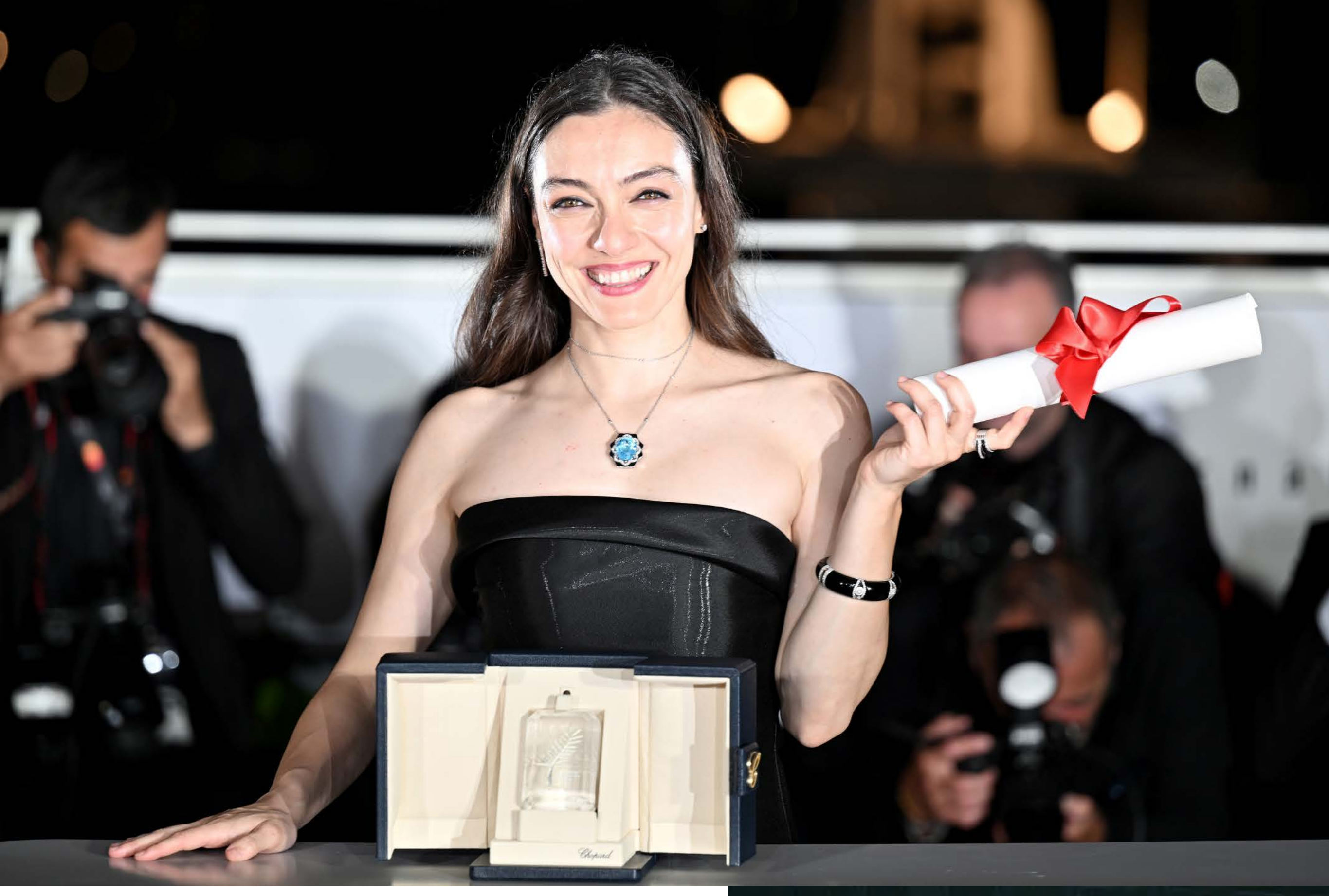

Sanatın bir başka tarafında elbette Refik Anadol var. Sanatçıyı sene içerisinde ister iş birlikleriyle ister açmış olduğu sergilerle gündemimize aldık. Ancak son olarak daha devasa bir projeden bahsediyoruz.

Las Vegas kentindeki fütüristik müzik ve eğlence kompleksi olan Sphere'in cephesindeki devasa LED ekranları gözünüzün önüne getirin. Bir de favori Refik Anadol çalışmasını... İşin gerçekliği ise geçtiğimiz ayın başında başlıyor. Öyle ki Anadol'un ifadelerine yer vererek ne demek istediğimizi açıklayalım: “Sevgili dostlar, dünyanın en kapsamlı teknolojik altyapısına sahip The Sphere medya mimarisi projesinin ilk sanatçısı olduğumu duyurmaktan dolayı çok heyecanlıyım. Veri ve yapay zeka ile 4 ay sürecek sanatçı programına teknik, estetik ve bağlam katkılarımızı sizlerle paylaşacağım.” Anadol'un eseri, “Machine Hallucinations: Sphere”, mekanda gerçekleşecek Exosphere başlıklı sanat programının açılışını üstleniyor.

Bu sene özelinde açılan sergilerden de bahsedecek olursak bir önerimiz olabilir: “Yüz Yıl Önce, Yüz Yıl Sonra: Fotoğraflarla Mustafa Kemal Paşa'nın Cumhuriyet Yolu”. 11-29 Ekim tarihlerinde Salt'ın Beyoğlu binasında sergilenen ve Garanti BBVA çalışanlarının gönüllü yürüttükleri fotoğraf projesinin çıktılarını bir araya getiren sergi, Samsun'dan Sivas'a, Mersin'den Uşak'a, Milli Mücadele ve Cumhuriyet'in kuruluşuna tanıklık etmiş 22 ilde Mustafa Kemal Paşa'nın fotoğraflarının çekilmiş olduğu tarihi noktaların 100 yıl sonrasını belgeleyen fotoğraflardan oluşuyor. Proje kapsamında çekilen fotoğraflar ayrıca, Cumhuriyet'in 100. yılına özel bir fotoğraf kitabında toplanıyor.

Sanattan spora, bilimden teknolojiye son 100 senede olduğu gibi ileri bir görüş benimseyen bu topraklar, senenin anlam ve önemine yaraşır bir şekilde 2023'ü sonlandıracağından şüphe duymuyoruz. Sıraladığımız isimlere ek olarak başarılarıyla bizleri tek bir noktada birleştiren herkese teşekkür ediyoruz. **M**

Solda:
Cannes Film Festivali'nde Nuri Bilge Ceylan'ın yönettiği *Kuru Otlar Üstüne* ile Merve Dizdar En İyi Kadın Oyuncu ödülünü aldı.

Üstte:
"Avrupa Özel Tanınırlık Ödülü"nün sahibi Prof. Dr. Okan Bülent Yıldız.

Sağda:
2023 FIVB Milletler Ligi ve 2023 CEV Avrupa Şampiyonası'nın birincisi, A Milli Kadın Voleybol takımımız.

Solda:
Dünya Bilimler Akademisi (TWAS) tarafından tüm dünyadan beş bilim insanına verilen "Bilim Diplomasisi" ödülünü Prof. Dr. Yusuf Baran aldı.

Üstte:
'Dünyanın En Etkili Bilim İnsanları' listesine giren Prof. Dr. İsmail Çakmak.

Sağda:
Dr. Canan Dağdeviren, MIT Media Lab'deki ekibiyle birlikte, meme kanserinin teşhisinde önemli bir adım attı.

Aleyna Hadımoğlu

Hayal kurmak ve çok çalışmak, başarıya ulaşmanın en temel ilkelerinden. Aleyna Hadımoğlu ise henüz Türkiye’de dalga sörfünün esamesinin okunmadığı zamanlardan Türkiye’nin ilk kadın milli dalga sörfü sporcusu ünvanına kadarki gelişim ve değişimlerini anlatıyor.

Röportaj Aylin Kumdagezer

Dalga sörfüne ilgi duymaya nasıl başladınız? İlk deneyiminizi hatırlıyor musunuz?

Dalga sörfü yapmak aslında benim çocukluk hayalimdi. Küçükken televizyonda, filmlerde hep sörf yapan o kocaman dalgalarla mücadele eden kızları görüp “Ben de onlar gibi olmak istiyorum” derdim. Ancak benim dalga sörfü yapmanın hayalini kurduğum zamanlar, Türkiye’de dalga sörfü yoktu ve bu nedenle sörf yapmaya başlayamıyordum. Sörf yapmak için yurt dışına gitmem gerekiyordu. Ben dalga sörfünün hayalini kurarken babam ve kuzeni bir gün Karadeniz turuna çıktılar ve baktılar ki Karadeniz’in dalgaları, bu sporu yapmak için çok uygun. “Bu kadar sürekli ve kaliteli dalgalarımız varken biz neden dalga sörfü yapmıyoruz?” diye düşündüler. Bu noktada ayrı bir parantez açmalıyım; babam lise zamanlarında Amerika’da dalga sörfünü denemiş ve daha sonra Türkiye’de başka işlerle uğraştığı için “Ülkemizde dalga sörfü yapılır mı?” sorusundan hareketle keşfe çıkmak hiç aklına gelmemiş. Benim de bu konudaki isteğimle kuzeniyle birlikte Karadeniz turuna çıkmaya karar verdiler. Ardından Karadeniz’de

Türkiye’nin ilk dalga sörfü okulu olan Danube Sörf Okulu’nu açtılar. Ben de okulun açılmasıyla birlikte dalga sörfüne başladım. Sörfeye başladığımda 10 yaşındaydım. İlk dalgamı yakalayıp ayağa kalktığım an hala aklımda; o kadar mutlu olmuştum ki dalganın üzerinde ayağa kalkıp giderken mutluluktan çığlık attığımı hatırlıyorum. Zaten o ilk dalgayı yakalayıp o hissi tadınca ne sörf beni ne de ben onu bıraktım.

Dalga sörfü size en fazla hangi duygu ya da duyguları yaşatıyor?

Tamamen doğayla bütünleştiğiniz bir spor. Dalganın ne zaman ve ne şekilde geleceğini sörf yaptığımız spotun yer yapısı, hava durumu gibi değişkenler etkiliyor. Dolayısıyla hem doğaya bağlı olduğunuz hem de bir yandan onu kontrol ettiğiniz bir spordan bahsediyoruz. Dalganın zamanı ve şeklini doğa belirliyor, siz de doğanın sunduğu o dalgaya hakim oluyorsunuz. Burada aslında doğayı kontrol etme eylemi söz konusu olduğu için “güçlü” hissediyorsunuz. Bunun yanı sıra suyun içerisinde olmak zaten başlı başına insana huzur veren bir durum ve bu nedenle sörf

yaparken “huzurlu”sunuz. Ayrıca benim en yoğun hissettiğim duygu ise “özgürlük”. Sörf yapmak için tek ihtiyacınız olan bir sörf tahtası. Bir de tahtanız uzaklaşmasın diye ayak bileğinizdeki ip; onun haricinde hiçbir şey yok. Yani her şey size bağlı, tamamen özgürsünüz.

Favori sörf noktalarınız nereleri?

Bugüne kadar gerek antrenman gerekse de yarışmalar için yaklaşık 10 farklı ülkeyi ziyaret etme ve birçok sörf noktasını keşfetme imkanım oldu. Bu sörf noktalarından bazıları ise Bali, Kanarya Adası, Portekiz, İspanya, Fransa, Norveç, Japonya, El Salvador, İtalya... Dünya çapında ün salmış birçok sörf noktasını keşfetme ve oralarda sörf yapma durumum olmuş olsa bile benim favori sörf noktam belli. Zira insan nereye giderse gitsin her zaman evini özler ve en güzel yer her zaman evidir. Benim için de aynısı geçerli. Nereye gidersem gideyim Türkiye her zaman favorim; başta Kandıra/Babalı'da yer alan sörf noktaları olmak üzere, Şile ve Alanya.

Sizce dalga sörfünde Türkiye'nin konumu nedir?

Dalganın kalitesi bizim için çok önemli. Bir spotta dalga olabilir ancak mühim olan dalganın sörf yapmaya elverişli olması. Türkiye, üç tarafı denizlerle çevrili bir ülke olarak aslında dalga sörfü için biçilmiş bir kaftan. Dalgalarımızın sürekli olmasının yanı sıra gerçekten dünya standartlarında dalgalarımız mevcut. Daha biz ülkemizde sörf yapıldığını yeni yeni keşfederken dünyanın dört bir yanından sörfçüler, sörf yapmaya, dalgalarımızı tecrübe etmeye geliyor.

Sörf sırasında karşılaştığınız zorluklarla nasıl başa çıkıyorsunuz?

Her sporun kendine göre zorlukları ve özellikleri var. Dalga sörfünün de özelliklerinin yanında özellikle öğrenme sürecinde zorlayıcı bir tarafı var. Bunun nedeni ise dalga sörfünde güç, denge, kondisyon, denizi okuma becerisi gibi niteliklerin aynı anda bulunmasının gerekliliği. Bunların yanında dalga sörfünde hem mücadele ettiğiniz hem de peşinde olduğunuz, dalga. “Line-up” dediğimiz dalgaları beklediğimiz yere ulaşmak için önce o büyük dalgalarla mücadele ederek onları aşmamız ve açığa ulaşmamız gerekiyor daha sonra ise line-up'ta uygun dalgayı bekleyip geldiğinde dalgayı yakalayarak ayağa kalkmamız lazım. Burada hem dalgaları geçme hem de dalganın üzerinde ayağa kalkma süreci her zaman aynı olmayabiliyor. Kimi zaman sizin iyi gününüz olmuyor kimi zaman da denizin. İşte bu tarz günlerde ne kadar düşersek o kadar kalkacağımızı ve her kalktığımızda kendimize bir şey katacağımızı hatırlamamız gerekiyor. Benim de zorluklarla karşılaştığım ve düştüğüm zamanlar aklıma getirdiğim şey bu. Her düşüş bir kalkış ve her kalkış aslında yeni bir tecrübe demek.

Sörfün toplumsal ve kültürel boyutlardaki etkisini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Ben genel olarak sporun toplumsal ve kültürel etkilerinin yadsınamaz olduğunu düşünüyorum. Dalga sörfü ve ülkemiz

özelinde konuşursak dalga sörfü okulunu Kandıra bölgesinde ilk açtığımız zamanlar halk bu branşın ne olduğunu bilmiyordu. Hatta biz büyük dalgalarda sörf yaptığımızda bu durumu garipsiyorlardı bizi sudan çıkarmaya çalışıyorlardı. Babamın sörf okulu açarken ilk hedefi, bölge halkına bu sporu tanıtmak, öğretmek ve ardından ise ülkemizde bu sporun bilinirliğini artırmaktı. Sörf okulunda, bu hedef doğrultusunda ilk olarak Kandıra'daki halka sörfü öğrettik; daha sonra ise ülkemizde bu sporun yaygınlaşması için çalışmalarımıza devam ettik. Kandıra'da çobanlık yapan çocuklar şu an milli takımda sporcu, sörf antrenörü oldular ve hatta kariyerlerini yalnızca sörf üzerinden ilerletmeyi hedefliyorlar. Bölgede yalnızca bir tane sörf okulu varken şu an yetiştirdiğimiz öğrencilerimiz sörf okulu açıyor ve sörf yapan popülasyon gitgide çoğalıyor. Kandıra'daki bu durum aslında dalga sörfünün toplumsal ve kültürel etkilerini açık bir şekilde ortaya koyuyor. Dalga sörfü sayesinde hem bulunduğu yerde toplumsal ve kültürel olarak halkın kalkınmasına yardımcı oluyor hem de ekonomik olarak bir kazanç kapısı haline geliyor.

Sörfün cinsiyet eşitliği açısından potansiyel etkilerini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Dalga sörfü aslında her ne kadar hem kadınlar hem de erkekler tarafından yapılan bir spor dalı olsa da büyük dalgalarla mücadele edildiği için daha ekstrem ve erkeklerin yaptığı bir spor olarak görülüyor. Bununla birlikte kadınların ve erkeklerin de dalga sörfünden edindikleri kazançta yine bir süreye kadar dengesizlik mevcuttu. Ancak birkaç sene önce gelen bir düzenlemeyle bu kazanç dengesizliği kaldırıldı ve herkes aynı miktarda gelir elde etmeye başladı. Bu gerçekten diğer spor dallarına ve genel olarak eşitsizliğin olduğu her alana örnek olması gereken bir hamle.

Konuyla ilgili ülkemizdeki duruma bakıldığında ise ülkemizde de dalga sörfü

daha çok erkek sporu olarak görülüyor ki eskiden bu bakış açısı daha yoğundu. Ben sörf yapmaya başladığımda line-up'ta sörf yapan tek kadın bendim. Şimdi sörf yapan kadın popülasyonu gittikçe artmakta ancak yine de erkek popülasyonu kadınlara göre daha fazla. Her ne kadar durum bu şekilde olsa da diğer tüm alanlara göre cinsiyet eşitliğinin daha fazla olduğu bir spor dalı dalga sörfü. Bu nedenle de aslında bu kadar cesaretli kadınların yer aldığı ve cinsiyet eşitliğinin bu denli olduğu bir sporun içerisinde yer aldığım için gurur duyuyorum.

Sörf yaparken doğayla bu kadar iç içe olmanın size nasıl bir perspektif kazandırdığını düşünüyorsunuz?

Dalga sörfü, doğayla bütünleşirken aynı zamanda onu kontrol ettiğiniz bir spor. Tamamen hava durumuna bağlısınız; sürekli hava durumunu kontrol edip ona göre aksiyon almanız gerekiyor. Aynı zamanda da aslında denizdeyken o dalgayı rampa gibi kullanarak bir noktada doğayı kontrol de ettiğinizi hissediyorsunuz. Gerçekten değişik bir duygu. Tabii doğayla bu kadar iç içe bir spor yapınca doğadaki denge ister istemez sizin için önemli bir hale geliyor. Doğadaki her değişim ilginizi çekmeye başlıyor, doğayı korumak ve daha da güzelleştirmek istiyor, bir noktada da ona göre yaşamaya başlıyorsunuz. Yani aslında dalga sörfü, inanılmaz bir çevre bilinciyle hareket etmenizi ve doğayla ilgili farkındalığınızın artmasını sağlıyor. Daha farklı bir çerçeveden bakmaya başlıyorsunuz etrafınıza. Bunun yanında doğayla bu kadar iç içe olmak bence sizi aynı zamanda özgür ve bir o kadar da güçlü hissettiriyor. Ben doğanın gerçekten çok güçlü bir oluşum olduğuna inanıyorum ve bu oluşumun bir parçası olmak gerçekten tarif edilmez bir duygu.

Sörf yaparken doğal dengeye saygı göstermek ve çevre bilinciyle hareket etmek sizin için ne kadar önemli?

Sörfçüler olarak bizim ikinci evimiz sahiller ve deniz. Bu nedenle evimizi temiz tutmak

ve onu korumak da yine bizim görevimiz. Benim de bu bilinçle oluşturmaya çalıştığım “alescleanups” diye bir plaj temizliği topluluğu var. Düzenli olarak hem sörf yapıp hem de plajlarımızı temizleyebileceğimiz etkinlikler düzenlemek niyetindeyim. Biz sörfçüler, zaten bireysel olarak sahip olduğumuz çevre bilinci ve doğaya saygımızdan dolayı evimizi temiz tutmak için elimizden geleni yapıyoruz ancak bunun sürdürülebilir olması adına herkesin bu bilince sahip olması ve bu farkındalıkla hareket etmesi gerekiyor. Dolayısıyla bu tarz aktivitelerin hem çevremizi temiz tutmak, doğal dengeyi korumak hem de çevre bilincini aşılama için yararlı olabileceğini düşünüyorum.

Sörf esnasında hava koşullarına ve dalgaların durumuna göre stratejinizi nasıl belirliyorsunuz?

Düzenli olarak hava durumunu takip etmeniz ve ona göre hareket etmeniz gerekiyor. Dalga sörfü yapabileceğiniz spotlar zaten belirli. O spotları; rüzgarın yönüne, şiddetine, dalganın yüksekliğine, periyoduna, hava durumuna göre kontrol etmeniz gerekiyor. O gün hangi spot sörf yapmak için hava koşulları ve dalga durumu olarak elverişliyse rotanızı ona göre belirlemeniz ve o noktaya gitmeniz gerekiyor. Hava koşulları ve dalga durumunu ise gözden geçirdiğimiz birkaç uygulama var. Sörfte gitmeden o uygulamaları kontrol edip hatta o gün dalganın yüksekliğine göre ekipmanınızı belirleyip günün stratejisini çizmeniz gerekiyor.

Sörf yaparken sizi en çok motive eden şey nedir? Bu motivasyonu her daim canlı tutmanın ardında ne yatıyor?

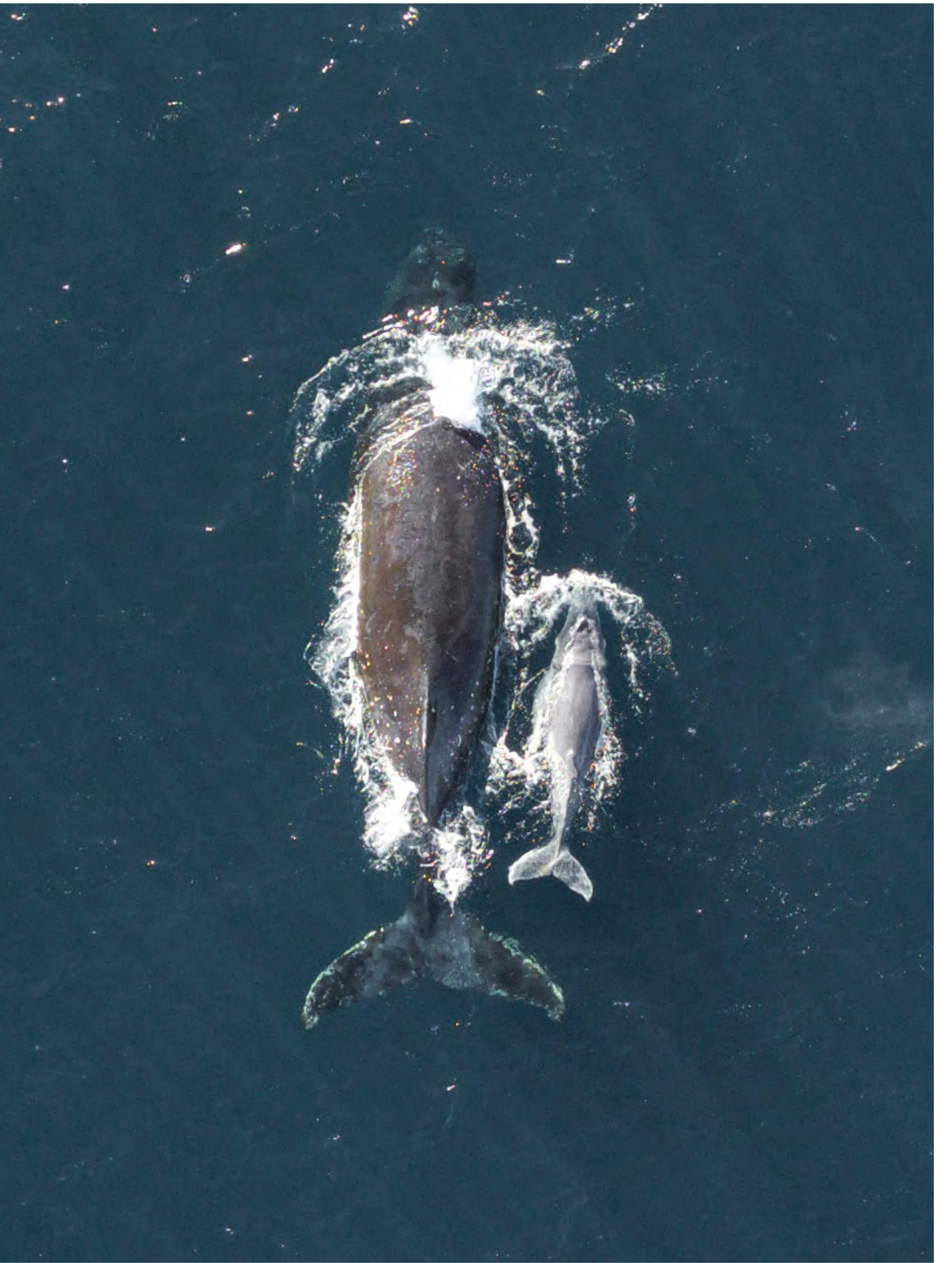
En temelinde bana hissettirdikleri ve kattıkları var. Sörf sayesinde daha sosyal, kendine daha güvenli, daha mücadeleci, daha çalışkan ve çevreye daha saygılı bir insan oldum. Bunların yanında sörfte devam ettiğim sürece kendimi geliştirmeye ve pozitif yönde değişmeye devam ediyorum. Bu, beni motive eden olgulardan bir tanesi. Bir diğeri ise bana hissettirdiği özgürlük ve güç duygusu.

Bununla birlikte sörf yaparken hiçbir şey düşünmüyorsunuz. Ne zaman canım sıkılırsa, stresli veya üzgün olsam hemen kendimi suya atıyorum; bana terapi gibi geliyor.

Bir diğer taraftan da profesyonel dalga sörfü yapan bir kadın olunca sörf yapmak isteyen kızlar ve sörf yapmayı hayal eden kadınlar sizi örnek almaya başlıyor. Onlarla birlikte sörf yapmak, insanlara hayallerini gerçekleştirebileceklerine dair umut olmak ve ilham kaynağı olmak beni motive eden bir başka etken. Hatta en önemlisi! Bazen sudan çıktığımda benimle tanışıp sörf yapmak isteyen kızlar veya sosyal medyadan ulaşıp hayatlarına nasıl dokunduğumu yazanlar oluyor. Bu motivasyonla her ne kadar bazı zamanlar yorulsam da hem avukatlık mesleğine hem de dalga sörfüne dört elle sarılıyorum. Çünkü biliyorum ki hayal kuran ve benim yolumdan gitmek isteyen insanlar var ve ben bu yolda onlarla birlikte yürüyeceğim. Unutmayın hayal edip çalıştığınız zaman yapamayacağınız hiçbir şey yok.

Şu an sörf adına kurduğunuz en uç hayal nedir?

Türkiye'nin dalga sörfü konusunda bir Hawaii olmasını hayal ediyorum. Herkes ülkemizde dalga sörfü yapıldığını bilecek ve sörf yapmaya buraya gelecek. Herkesin evinde sörf tahtası olacak, otomobilinde, bisikletinde veya motorunda sörf tahtası koymak için yeri olacak, bir sürü sörf butiği olacak... Bunun yanında Türkiye dalga sörfü milli takımının dünya sıralamasında birinci olması hayalini kuruyorum. Bunlar benim dalga sörfüyle ilgili kurduğum “şimdilik” uç hayaller ancak biliyorsunuz ki her şey hayal etmekle başlar. Benim dalga sörfüyle olan yolculuğum da aslında bir hayalle başladı. Benim için çok uç ve gerçekleşmesi zor bir hayaldi. Şimdi ise Türkiye'nin ilk kadın milli dalga sörfü sporcusu olarak buradayım. Kısacası hiçbir şey imkansız değildir ve hayaller gerçekleşmek için vardır. Siz yeter ki çok isteyin ve çok çalışın. **M**

İklim krizi, bazı türleri nasıl 'evsiz' bırakıyor?

Farklı canlı türleri, daha serin ve güvenilir koşullar aramak umuduyla her yıl oldukları bölgelerden geri dönmek üzere ayrılmak zorunda kalıyor.

Yazı Tutku Turan

Göç hareketleri, daha fazla yiyecek bulma ve avlanma isteğiyle beraber çeşitli davranışsal etkileşimleri mümkün kılarak türlerin ekosistemler içinde uyum ve devamlılığını sağlar. Özellikle göç yönelimi, coğrafyalarda bölgesel olarak biyolojik çeşitliliği ciddi oranda etkiler. Aynı zamanda göçmen hayvanlar, konakladıkları ekosistemleri ve süreçlerini de direkt veya dolaylı olarak etkilemiş olurlar. Hayvanlar, göçün zamanlaması ve yönü için öngörülebilir çevresel ipuçlarını kullanırlar ve bu ipuçlarındaki herhangi bir değişiklik göçün sistemini aynı zamanda kapsamını etkiler. Ancak, iklim krizi sebebiyle hayvanların göç ettiği bölgeler ve rotalar hızla değişkenlik gösteriyor. Konaklama mevsimleri ve süreleri de hava şartları sebebiyle etkileniyor. Göç edilen bölgeye varış tarihi veya kuluçkadan çıkma tarihi özellikle göç eden kuş ve çeşitli kelebek türlerinde küresel ısınmadan ciddi şekilde etkilenen süreçler olarak karşımıza çıkıyor. Bilhassa fosil yakıtların kullanımının devam etmesi, bildiğimiz gibi küresel sıcaklıkları olağanüstü bir hızla artırırken bu durum örneğin damalı kelebek türü veya bazı bitki

ve kuş türlerini dağların daha serin, daha yüksek bölgelerine doğru süresiz olarak itiyor. Birçok memeli, kuş ve böcekler bol olan yiyecek kaynaklarına, parazit veya hastalığın ve yırtıcı hayvan baskısının az olduğu bölgelere daha erken göç eder hale geliyor artık. Ancak günümüzde, göç etme eğilimi kimi türler için eskisi kadar avantajlı bir durum olmayabilir. Saydığımız baskıları azaltmaya yönelik çoğu tür ne kadar göçü var oluşlarının bir parçası haline getirirse de uzun süreçte göç etmek kimileri için artık eskisi gibi avantajlı bir durum olmaktan çıkmış olabilir.

Bu durumu, birçok farklı üniversiteden bilim insanlarının aralarında bulunduğu uluslararası bir araştırma ekibi halihazırda inceliyor. Yaptıkları araştırmada iklimdeki değişikliklerin ve artan insan baskılarının yıllık göçlerin faydalarını azalttığına ve göç eden türlerde üreme başarısının dönemlik olarak düşmesine neden olduğuna dikkat çekiyorlar. Özellikle kuluçkadan/kozadan çıkma zamanları, üreme başarısındaki düşüş ve ölüm oranlarındaki artışlar kimi türleri

göç etmekten görünen o ki alıkoyuyor. Her yıl artan ortalama sıcaklıklar ve bununla beraber avcı nüfusundaki değişimler kuluçka sezonunda erken doğumlara sebep oluyor. Bu durum da bu türler üzerinde daha erken üreme baskısı oluşturuyor ve fizyolojileri bozuyor. Bu yönden baktığımızda iklim krizi sebebiyle değişen ortam koşulları fizyolojik süreçleri değiştirtirken kimi türlerdeki göç hareketlerinde de sapmalara ve değişikliklere sebep oluyor.

Dış faktörlerin yanı sıra ekstrem derecedeki hava olayları da elbette hayvan türlerinin doğasını etkiliyor. Aşırı düşük veya yüksek sıcaklıklar sebebiyle türlerdeki fizyolojik fonksiyonlar durabiliyor ve bundan dolayı ölüm sayısının artmasına neden olabiliyor. Misal kimi bölgelerdeki tatlı su somonları suya daha az yumurta bırakıyor veya göç zamanında kuraklık sebebiyle akarsularda nüfus azalmasıyla karşılaşılıyor. Bu gibi durumlar da aslında uzun süreçte biyolojik çeşitlilik kaybının artmasında büyük bir rol oynuyor. Bu gibi farklı sebeplerden dolayı ise bilim insanları göç etmenin artık kimi türler için daha zor olabileceği konusunda hemfikir. Türler ne kadar üreme alanlarını biraz daha kuzeye veya farklı bölgelere kaydırmak istese de göç edilen bölgelerdeki çeşitli zorluklar, zaman içerisinde bazı türleri tabiri yerindeyse “evsiz” bırakıyor. Bu durumla ilgili olarak Bath Üniversitesi Milner Evrim Merkezi'nin (*Milner Centre for Evolution*) başyazarı ve eski araştırmacısı Dr. Vojtěch Kubelka şunları aktarıyor: “Bu bulgular endişe verici. Kuzey'deki üreme alanlarının göçmen hayvanlar için güvenli limanlar olduğu düşüncesiyle yaşadık. Ancak aksine, çok sayıda Arktik ve Kuzey ılıman bölgesi artık kıyı kuşları, karibular ve kelebekler de dahil olmak üzere çeşitli göçmen hayvanlar için ekolojik tuzakları veya hatta daha da kötüleştirilmiş ortamları da temsil ediyor olabilir. Kuzey'deki yiyecek olanakları, üreme ortamları iklim açısından kimi türler için artık uyumsuz olabilir. Bu da birçok

göçmen kuş veya başka türler için daha yüksek yavru ölümleri demek.” Dr. Kubelka aynı zamanda kimi yaban farelerinin Kuzey Kutbu'ndaki tilki gibi yırtıcı hayvanlar için ana besin kaynağı olduğunu ancak daha ılıman geçen kışların, yağmurun kar üzerine yağmasına ve ardından yeniden donmasına neden olarak yaban faresi gibi türleri o çevrelerden uzak tuttuğunu belirtmiş. Bu durum da tilkilerin senelerdir beslendikleri türlere ulaşmasını engelliyor. Hedeflediği avı avlayamayan tilkiler ise göçmen kuşların yumurtalarını ve civcivlerini her yıl daha sık yer hale gelmişler. Bununla beraber Ohio Üniversitesi'nde çevre mühendisi olan Profesör Gil Bohrer, “Kuzey Kutbu, iklim krizinin aşırı belirtilerini dünyada en ciddi şekilde gösteren bölgelerden biri” diyor. Bu bölgede buzul kütleleri tahmin edilenden daha hızlı eriyor, yağış miktarları sık sık değişkenlik gösteriyor ve Arktik tundra bazı yerlerde yeşile, bazı yerlerde ise kahverengiye dönüyor. Bohrer, “Kuzey Kutbu hayvanları ve bu bölgeye göçmek zorunda olan türler, doğal olarak bu değişikliklere tepki veriyor ve bu tepki her tür için eşit ilerlemiyor ne yazık ki” diyor. Ayrıca Kuzey Kutbu'nda sıcaklıklara bağlı olarak gerçekleşen permafrost erimeleri de farklı parazit ve patojenleri ortaya çıkarıyor. Dolayısıyla aslında bu durum, sadece göç eden türler için değil biz insanlar için de yeni baskılar yaratıyor. Kuzey Kutup göçmeni kıyı kuşlarının yuva yırtma oranlarının, büyük ölçüde iklim değişikliği nedeniyle son 70 yılda üç kat arttığını düşündüğümüzde binlerce farklı hayvan ve bitki, yeni alanlara taşınarak zaman zaman yaşanan iklim değişiklikleriyle başa çıkmaya çalışsa da günümüzdeki ekosistemlerdeki değişimin hızına ne yazık ki adapte olamayabiliyor. Bu durum da kimi canlı türlerinin “evsiz” kalmasına sebep oluyor. Evsiz kalan türler, değişen koşullara direnç gösteremedi ne yazık ki kayboluyor. Bu da bizlere aslında biyolojik çeşitlilik kaybının bir o kadar karmaşık ve ciddi bir olay olduğunu gösteriyor. **M**

**Bilim insanları,
iklim krizinin
ve çeşitli insan
baskısının
etkisiyle göçün
faydalarının
eskiye nazaran
ciddi oranda
azaldığına dikkat
çekiyor.**

Dior, Comme des Garçons gibi yüksek modanın popüler isimleriyle buluşan Kaws, portföyüne Bathing Ape ve Supreme gibi sokak markalarını da ekliyor.

Kesişim kümesi

Moda ve sanatın ortak noktalarına birçok referans göstermeniz mümkün ancak biz konuyu “yaratıcılık” perspektifinden ele alıyoruz.

Yazı Ekin Kurbetçi

Sanat ve moda, benzer araçlar kullanılabilir fakat ikisi de farklı kulvarlara ve farklı amaçlara sahip. Sanat herhangi bir sınırlamadan muaf, moda ise hızlı tempolu ve talep odaklı. Ancak başlangıç noktaları, bu iki dünyanın birbiriyle konuşmasını sağlıyor: yaratıcılık... Japon avangart tasarımcı Yohji Yamamoto'ya göre moda sanat değil kıyafet yapmak. Ancak kıyafetlerin birer sanat eserine dönüşme ihtimali mevcut. İki medya da uzun bir geçmişe sahip ve ortak çıkış noktaları, her iki dünyadan gelen efsanelerin birbirlerine ilham kaynağı olmalarını sağlıyor. Sanatçıların en iyi eserlerini çağdaş veya köklü bir markayla birleştirmek, modayı sanat olarak düşünme fikrine daha fazla anlam katıyor, bir tasarımcının en büyük ilham kaynaklarından birini sergilemesine olanak tanıyor. Tüm bunların yanında ticari kaygılar da moda ve sanat birlikteliğiyle tatmin oluyor diyebiliriz. Moda-sanat iş birliği, yeni nesil sanatçılara görünürlük ve bilinirlik kazandırırken birlikteliklerden doğan parçalar ise tıpkı bir sanat eseri gibi muamele görüyor. Yüksek modanın yüksek fiyat etiketleri, sanatçıların imzasıyla katlanırken halihazırda yatırım değeri olan ürünler, bu sınırlı üretim koleksiyonlarla birer arzu nesnesine dönüşüyor ve koleksiyoner parçası haline geliyor.

Sanat ve moda kesişimi, 20. yüzyılın başlarına kadar uzanan zengin bir tarihe sahip. Bu yakınlaşmanın ilk akla gelen ve en erken örneklerinden biri Elsa Schiaparelli ve Salvador Dali'ye ait. Hatta ikilinin 1930'larda sanat-moda iş birliğini icat ettiklerini bile söyleyebiliriz. Elsa Schiaparelli ara ara bir grup sürrealist artistle birlikte çalışıyor. While Bérard ve Cocteau'nün işleri ona ilham kaynağı olsa da Dali ile birlikte yaptığı koleksiyonlar moda ve sanat buluşmasının gerçek anlamda hibrit ürünlerini ortaya çıkarıyor. Bu çalışmadan moda tarihine güçlü miraslar kalıyor: Lobster elbise, Tears elbise, Skeleton elbise ve Shoe şapka bunlardan bazıları. Mihenk taşı olarak kabul edilen bu tasarımların ardından Elsa Schiaparelli, otobiyografisinde kendisinden bir sanatçı, kıyafet tasarımından ise bir meslek değil bir sanat olarak bahsediyor.

Sanat ve modanın altın çağlarından birini yaşadığı '60'lar ise karşımıza heyecan verici etkileşimlerle geliyor. Bu yıllar, ilişkinin dönüm noktası; '60'larda sanat, farklı bir bakış açısına sahip. Pop art pik yapmış, soyut izlenimciliğe karşı duran sanatçılar artmış, sanata bakış açısı değişmiş, kullanılan medyumlar çeşitlenmiş ve aristokrasi-sokak arasındaki keskin hat bulanıklaşmaya başlamış. Yani bir nevi sanat, insan için

Louis Vuitton ile geçtiğimiz aylarda ikinci kez çalışan ve tüm vitrinleri hatta şehirleri puantiye ile boyayan Yayoi Kusama, moda-sanat alışverişinin en çok konuşulan ve en görünür koleksiyonlarından birine imza atıyor.

olmuş. Moda tasarımcıları da simultane olarak aynı bakış açısıyla modayı demokratize etmeye, daha ulaşılabilir olmaya, elitizmden sıyrılmaya ve sokağa inmeye çabalamış. Moda ve sanatın geçmişten gelen kalıplara karşı duran ve daha çok kişiye ulaşmayı sağlayan bu ortak bakış açısı, aralarındaki etkileşimi kuvvetlendirmiş. '60'ların yenilikçi bakış açısını podyuma taşıyan en önemli isimlerden biri Yves Saint Laurent. 1965'te Piet Mondrian elbisesiyle çok konuşulan Saint Laurent, daha sonraki koleksiyonu için Andy Warhol'la bir araya gelmiş. Warhol, tasarımcının portresini çizerken Laurent ise 1966-67 Sonbahar/Kış sezonunda pop art koleksiyonunu moda sahnesine çıkarmış. Moda ile zaten iç içe olan Warhol'un iş birliği listesi uzun. Saint Laurent'ın ardından Gianni Versace'den Raf Simons'a kadar birçok ismin tasarımlarını kullandığı Warhol, modanın favori sanatçıları arasında.

2000'lerdeyse bu alışverişin takibini yapmak daha zorlu bir hal alıyor. Sanat, moda, yaratıcılık ve itiraf edelim biraz da ticaret işin içine girince güç birliği yapan isimler de artıyor. Dior, Comme des Garçons gibi yüksek modanın popüler isimleriyle buluşan Kaws, portföyüne Bathing Ape ve Supreme gibi sokak markalarını da ekliyor. Artistin 2015'te kendi dokunuşunu kattığı Sacai koleksiyonu ise giyilebilir sanat olarak nitelendiriliyor. Coach ve Keith Hering, Prada ve Christophe Chemin, Marc Jacobs ve Julie Verhoeven, Raf Simons ve Robert Mapplethorpe da popüler isimlerden bazıları. Ancak 2013'teki bir iş birliği, iki tarafın da karakterini mükemmel bir şekilde harmanlayan tasarımlarla ön plana çıkıyor. Lee McQueen gerçek bir moda öncüsü. Damien Hirst'le bir araya gelen kreatif direktör, McQueen'in ünlü kafatası eşarabının 10. yıl dönümü için 30 parçalık bir

Damien Hirst'le bir araya gelen kreatif direktör, McQueen'in ünlü kafatası eşarbının 10. yıl dönümü için 30 parçalık bir koleksiyon çıkarıyor.

koleksiyon çıkarıyor. Artistin kaleydoskopik tasarımlarının içinden kelebekler, böcekler ve tabii ki kafatasları çıkıyor. Hem duygusal hem de asi... Bu koleksiyon iki sanatçının ruhunu bir kumaş üzerine döküyor ve markanın zengin geçmişinde parlayan bir yıldız oluyor.

Sanatçı iş birliği söz konusu olduğunda çıtayı bir üst seviyeye çıkaran Louis Vuitton'u da es geçemeyiz. Her şey kreatif direktör Marc Jacobs'ın 2001'de grafiti sanatçısı Stephen Sprouse'un kapısını çalmasıyla başlıyor. Modaevi için yeni motifler çalışan Sprouse'un tasarımları halen koleksiyonlarda yorumlanıyor. Takashi Murakami'nin ise Vuitton'un geçmişinde özel bir yeri var. Markayla çok yıllık bir ilişkiye sahip Murakami'nin yaptığı çok renkli monogram çantalar 2000'lerin "it-bag"i haline geliyor. 2008 İlkbahar/Yaz Koleksiyonu için provokatif sanatçı Richard Prince ile çalışan

Jacobs, Naomi Campbell da dahil modellerin hemşire olarak yürüdüğü koleksiyonu ve yeni bir monogram varyasyonu ile ses getiriyor. Louis Vuitton'un sonraki kreatif direktörü Nicolas Ghesquière ise iş birliği geleneğini Jeff Koons ile devam ettiriyor. Son olarak 2012'de Marc Jacobs davetiyle Louis Vuitton'a gelen Yayoi Kusama'yı da unutmamalıyız. Markayla geçtiğimiz aylarda ikinci kez çalışan ve tüm vitrinleri hatta şehirleri puantiye ile boyayan Kusama, moda-sanat alışverişinin en çok konuşulan ve en görünür koleksiyonlarından birine imza atıyor.

Aynı yaratıcı çekirdeğe ama farklı motivasyonlara sahip moda ve sanat bir araya geldiğinde, insan vücudu bir şövaleye dönüşüyor ve ortaya sınırları zorlayan, heyecan verici ve "giyilebilir sanat" kodlu parçalar çıkıyor. **M**

COCKTAIL

AH 66-67

5006 A / Bugitt

5

5005 A / Bugitt

5018 A / Vlla

16

5136 A / Ara

70

5010 A / Ara

8

5049 A / Saude

27

5019 A / Vlla

15

Rene

Dalton

Other

Barbara

Finone

Wanda

Fume

Wanda

84

5146 a / dizzie

85

5147 a / Danielle

93

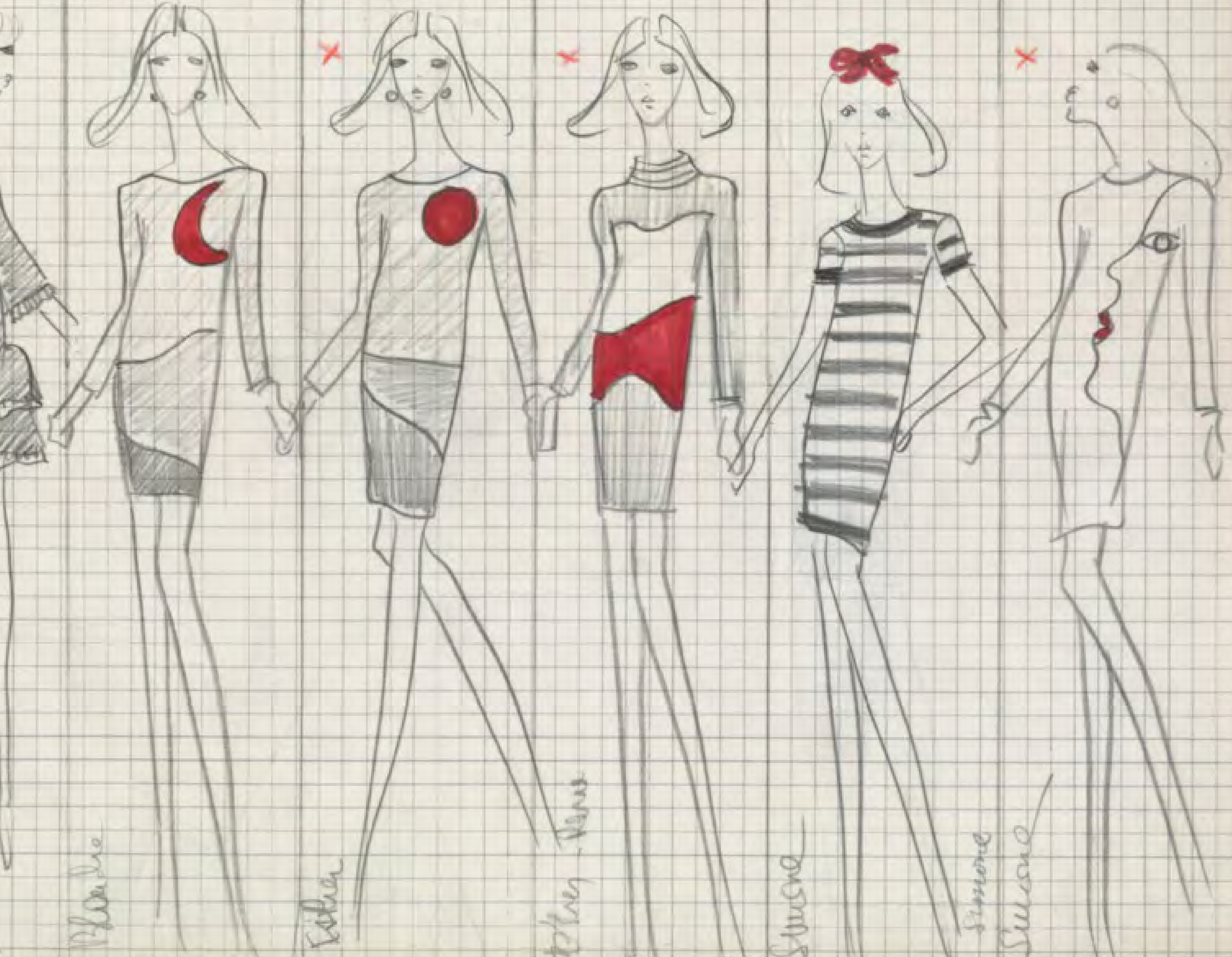
5142 a / Ana
5168 a / Ana

97

5178 a / Catherine
+ CUIR

47

5168 a / dizzie

'60'ların yenilikçi bakış açısını podyuma taşıyan en önemli isimlerden biri de Yves Saint Laurent. Öyle ki 1965'te Piet Mondrian elbisesiyle çok konuşulan Saint Laurent, daha sonraki koleksiyonu için Andy Warhol'la bir araya geldi.

Soldan sağa:
Casa Batlló,
Park Güell ve
Sagrada Família,
Barselona.

Mimarlar ve şekillendirdikleri şehirler

Seyahat deneyimleriyle dolu bir dünyada mimari turizm, yapılı çevremizi keşfetmenin benzersiz bir yolu. Farklı lokasyonlardaki şehirler, yalnızca zengin tarihleri ve canlı kültürleriyle değil aynı zamanda mimari nitelikleriyle de dikkat çekiyor.

Yazı Gökhan Dede

Barselona, İspanya - Gaudí deneyimi

Barselona, her noktasında sanat ve mimariyi soluduğunuz bir şehir. Sokaklarını süsleyen sayısız yapıların arasında en derin yankı uyandıran isim, elbette tahmin edeceğiniz üzere ileri görüşlü mimar Antoni Gaudí. Katalan modernizmi olarak bilinen mimari tarzı, Barselona'ya dünya dışı bir çekicilik kazandırdı ve şehri, mimarlık ve sanat meraklıları için bir mimari turizm bölgesi haline getirdi.

Barselona'daki Gaudí deneyiminin merkezinde Sagrada Familia yer alıyor. 19. yüzyılın sonlarında Gaudí tarafından tasarlanan bu bazilikanın yapımı hala devam ediyor ve önümüzdeki yıllarda tamamlanması bekleniyor. Sagrada Familia, Gaudí'nin doğayla uyumlu bir yapı yaratmaya ömür boyu bağlılığının bir kanıtı. İncil'deki sahnelerin ve doğal motiflerin heykelsi tasvirleriyle süslenmiş yüksek kulelerinden ve karmaşık cephelerinden etkilenmemek pek de mümkün değil. İçeride ziyaretçiler, vitray pencerelerden süzülen çok renkli ışık parıltısıyla yıkanan, ruhani bir güzellik

ve maneviyat atmosferi yaratan bir sütun ormanı ile karşılaşılıyor.

Sagrada Familia'dan sadece birkaç dakikalık uzaklıkta, Gaudí'nin dehasının bir başka yönüyle karşılaşılır: Park Güell'in tuhaf harikalarıyla... Bu halka açık park, renkli mozaikler, kıvrımlı banklar ve geleneksel mimari normlara meydan okuyan yaratıcı yapılardan oluşan gerçeküstü bir oyun alanı. Park Güell'de bir gezinti, her köşede yeni bir sürprizin ortaya çıktığı fantastik bir rüya manzarasına yolculuk gibi geliyor.

Büyük Passeig de Gràcia boyunca, Gaudí'nin mimari mücevherlerinden iki tanesini daha bulacaksınız: Casa Batlló ve La Pedrera olarak da bilinen Casa Milà. Casa Batlló'nun dalgalı cephesi ve sürreal iç mekanı, organik formların ve ilginç detayların kusursuz bir şekilde birleştiği bir su altı dünyasını andırıyor. Öte yandan Casa Milà, Gaudí'nin hem biçim hem de işleve olan bağlılığının bir ispatı. Dalgalı çatısı ve heykelsi bacaları, yapıyı koruyan nöbetçi savaşıları andırıyor.

Frank Lloyd Wright'in baskapıtı arasında sayılan Robie House.
Görsel kredisi: Mitchell Rocheleau, Şikago.

"Form follows function" mimari üslubuyla tanınan
Louis Sullivan, Carson Pirie Scott Binası, Şikago.

Ludwig Mies van der Rohe'nun minimalist ve şeffaf bir yaşam alanı yarattığı Farnsworth Evi, Şikago.

Şikago, Illinois, ABD - Modernist vizyonerlerin şehri

Şikago, diğer birkaç şehir gibi mimari yeniliğin kanıtı niteliğindeki bir silüete sahiptir. Gökdelenler ve canlı mahallelerden oluşan bu kentsel ormanda, üç yenilikçi mimarın düşünceleri yankılanıyor: Frank Lloyd Wright, Louis Sullivan ve Ludwig Mies van der Rohe. Bu mimari figürler, Şikago'nun şehir manzarasını silinmez bir biçimde şekillendirerek onu modernist tasarımın geçmişinin, bugününün ve geleceğinin birleştiği bir tuvale dönüştürdü.

Organik mimaride öncü bir güç olan Frank Lloyd Wright, Prairie School'un ruhunu Şikago'ya getirdi. Başyapıtı Robie House, bu mimari tarzın bir referansı ve şehrin Hyde Park mahallesiyle kusursuz bir şekilde uyum sağlıyor. Wright'ın Şikago sınırlarının hemen ötesindeki Oak Park Evi ve Stüdyosu, onun çığır açan fikirlerinin çoğunun doğduğu, kariyerinin biçimlendirici yıllarına bir bakış sunuyor.

Ünlü "form follows function" mimari üslubuyla tanınan Louis Sullivan, Carson Pirie Scott Binası ile şehir manzarasında

silinmez bir iz bıraktı. Bu mimari değer, cepheyi süsleyen karmaşık pişmiş toprak detaylarıyla süslü tarihi tarzlardan modernist tasarıma geçişi temsil ediyor.

Minimalizm ve işlevsellik dehası Ludwig Mies van der Rohe, Şikago'nun mimari mirasına önemli katkılarda bulundu. Şehrin hemen dışındaki Plano'daki Farnsworth Evi, minimalist ve şeffaf bir yaşam alanı yaratmak için çelik ve cam kullanımıyla karakterize edilen çalışmalarının en önemli örneği. Ayrıca, Illinois Teknoloji Enstitüsü kampüsünde yer alan Crown Hall, açık kat planı ve çelik çerçevesiyle Mies'in modern mimari üzerindeki kalıcı etkisinin bir kanıtı olarak duruyor.

Şikago'nun modernist mimari projeleriyle süslenmiş silüetindeki her tasarım, sadece bir yapı değil aynı zamanda şehrin mimari mükemmellik ve yeniliğe olan sarsılmaz bağlılığının bir sembolü. Bu modernist harikaları keşfetmek yalnızca mimarlık tarihinde bir yolculuk değil; şehri ziyaret eden herkese ilham vermeye devam eden tasarımın dönüştürücü gücüne yapılan bir yolculuk.

Yukarıdan aşağı:
Yayalara özel
asma köprü
Millennium
Bridge ve The
Gherkin,
Londra.

Norman Foster'ın çağdaş tasarımı tarihsel bağlamlarla birleştirdiği projesi, British Museum, Londra.

Londra, İngiltere - Norman Foster'ın mimari ikonları

Norman Foster, Londra'nın şehir manzarasına izler bırakanlardan. Öyle ki Foster'ın şık ve yenilikçi tasarımları Britanya başkentindeki modern mimariyi yeniden tanımladı.

Foster'ın Londra'ya yaptığı en klasik katkılardan biri 30 St Mary Axe olarak bilinen The Gherkin'dir. Kendine özgü cam kaplı, kurşun şeklindeki formuyla bu gökdelen, Londra silüetinin ayrılmaz bir parçası haline geldi. Enerji tasarruflu tasarımı ve yenilikçi havalandırma sistemi, sürdürülebilir mimari için yeni standartlar belirledi.

Norman Foster'ın bir diğer dikkat çekici projesi ise Thames Nehri boyunca uzanan ve St. Paul Katedrali'ni Tate Modern ve Shakespeare's Globe Tiyatrosu'na bağlayan yayalara özel asma köprü Millennium Bridge. Bu zarif, minimalist köprü, Londra manzarasının sembollerinden.

Öte yandan Foster'ın etkisi kültürel kurumlara da uzanıyor. British Museum'ın dikkat çekici cam ve çelik yapısı olan Büyük Avlu, tarihi cepheyi korurken müzenin merkez avlusunu muhteşem bir kapalı alana dönüştürdü. Bu, Foster'ın çağdaş tasarımı tarihsel bağlamlarla kusursuz bir şekilde harmanlama yeteneğinin bir kanıtı olarak da yorumlanabilir.

Bir diğer yandan Foster tarafından tasarlanan Greater London Authority'nin genel merkezi olan Belediye Binası da listemizde. Bu farklı bina, asimetric bir cam cepheye ve şehrin sürdürülebilir kentsel gelişime olan bağlılığını yansıtan enerji verimli bir tasarıma sahip.

Norman Foster'ın mimari yaratımları yalnızca Londra'nın silüetini yeniden tanımlamakla kalmadı aynı zamanda şehrin küresel bir mimari merkez olarak statüsüne de katkıda bulundu. Bu simge yapıları keşfetmek aslına bakarsanız modern mimarinin yenilikçi ruhuna ve sürekli gelişen Londra şehrine bir seyahat.

Kuzey
Hindistan'da yer
alan
Chandigarh.

Chandigarh'ın mimari manzarasının en önemli değeri, UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan ve şehrin idari merkezi olarak hizmet veren Capitol Kompleksi'dir.

Chandigarh, Hindistan - Le Corbusier'nin ütopyası

Kuzey Hindistan'da yer alan Chandigarh, Le Corbusier'in ileri görüşlü dehasının somut hali olarak karşımızda. Çoğunlukla "Güzel Şehir" olarak anılan titizlikle planlanmış bu şehir, modernliği kentsel işlevsellikle kusursuz bir şekilde harmanlayan mimari bir ütopyadır.

Chandigarh'ın mimari manzarasının en önemli değeri, UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan ve şehrin idari merkezi olarak hizmet veren Capitol Kompleksi'dir. Le Corbusier tarafından tasarlanan bu kompleks üç önemli binadan oluşuyor: Sekreterlik, Meclis ve Yüksek Mahkeme. Bu yapıların her biri Le Corbusier'nin mimari ilkelerinin çarpıcı referansları.

Sekreterlik, kendine özgü cephesiyle form ve işlevselliğin buluşmasının bir örneği. Yatay güneş perdeleri sadece gölge sağlamakla kalmıyor aynı zamanda binanın fenomen görünümüne de katkıda bulunuyor. İç mekandaki tasarım, doğal ışığı ve havalandırmayı en üst düzeye çıkararak konforlu ve verimli bir çalışma alanı sağlar. Meclis binası, heykelsi formu ve karmaşık detaylarıyla Chandigarh'ın yasama merkezi olarak hizmet ediyor. Yüksek sütunları

ve etkileyici portikosu, Le Corbusier'nin modernist ilkeleri ihtişam duygusuyla uyumlu hale getiren mimari vizyonuna atıfta bulunuyor. Açık el sembolünden ilham alan özgün tasarımıyla Yüksek Mahkeme, mimarın açık fikirliliğe ve yaratıcılığa olan inancını sergiliyor. Heykelsi el, adaletin sembolü olarak duruyor ve bu da onu şehrin ahlakının temsili haline getiriyor.

Capitol Kompleksi'nin ötesinde, Chandigarh'ın kentsel planlaması Le Corbusier'nin işlevsellik ve estetiğe olan bağlılığının bir argümanı. Geniş caddeler, iyi tasarlanmış bölümler ve yeşil alanlar şehrin planını belirliyor. Capitol Kompleksi şehrin merkezinde stratejik bir konuma sahip ve idari çekirdek olarak önemini simgelemektedir.

Chandigarh'ı ziyaret edenler, Le Corbusier'nin tasarladığı kentsel ütopyanın bir parçası olabildiği gibi kentin cadde ve bulvarlarında dolaşırken modernist mimarının bölgeyi karakterize eden gür yeşilliklerle kaynaşmasına tanıklık ediyor. Şehrin mimari mirasını korumaya olan bağlılığı, Le Corbusier'nin vizyonunun bozulmadan kalmasını sağlayarak burayı onun ideallerinin yaşayan bir müzesi haline getiriyor. **M**

Carol Bove,
Vase Face,
David Zwirner.

Son çeyrek

Bu ay itibarıyla artık 2023'ü kapatmaya hazırlanıyoruz. Hal böyle olunca önümüzdeki aylarda takvimde yer alan sanat fuarlarına göz gezdirmeli.

Yazı Uğur Ugan

Geçtiğimiz yıl ilk kez düzenlenen Paris+ par Art Basel'de, 20. yüzyılın ustalarından günümüzün çağdaş yorumcularına kadar Fransız ve uluslararası sanatçıların solo, ikili ve grup sunumları ön planda olacak. Grand Palais Éphémère'de gerçekleşecek 34 ülkeden 154 galerinin katıldığı organizasyon, Paris Belediyesi ve kültürel grupların ortak oluşumuyla şehir çapında bir kamu programı sunmasının yanı sıra Paris'in kültürel ortamıyla da bağlarını güçlendirmiş olacak. Paris+ par Art Basel ziyaretçilerine herkesin erişebileceği ücretsiz bir giriş imkanı da sunuyor. 19-22 Ekim tarihleri arasında Grand Palais Éphémère'de düzenlenecek organizasyonu, yenilikleri ve bu yılki edisyonuyla irdeledik.

Bu yıl Paris+ par Art Basel'e geri dönen ve yeni katılımcıların önemli sunumlarının ilk gösterimleri öne çıkıyor. Öyle ki fuarda, 15 yeni galeri yer alıyor. Daha önce fuarın gelişmekte olan galeriler bölümü Galeries Émergentes'e katılan dört katılımcı bu yıl fuarın ana bölümü olan Galeries'e geçecek. Altısı Galeries bölümünde ve dokuzu Galeries Émergentes bölümünde yer alacak galeriler için organizasyona dinamiklik kazandıracak diyebiliriz.

Paris+ par Art Basel, organizasyona dahil olan kültür kurumlarıyla birlikte ziyaretçilere şehir çapında, ücretsiz

ve herkesin erişebileceği bir kamu programı sunmasıyla bir kez daha Paris'i kültür merkezlerinden biri haline getiriyor. Paris+ par Art Basel'in Direktörü Clément Delépine organizasyonla ilgili duygularını şu şekilde dile getirdi: "Fuarın benzersiz profilinin ilgi çekici olmasından çok mutluyum. Bu yılın katılımcılarının olağanüstü sunumlarıyla genç sanatçılar daha da cesaretlendirilecek ve Galeries Émergentes bölümüne daha önce katılmış olan dört galeri dahil olmak üzere bu yıl Galeries bölümündeki programlarının tüm kapsamını gösterebilecekler. 2023 edisyonu, Paris+ par Art Basel'in tanımlayıcı özelliklerini doğruluyor. Çok sayıda olağanüstü eseri bulunan çağdaş sanatçılar,

Grand Palais Éphémère'de gerçekleşecek Paris+ par Art Basel'e 34 ülkeden 154 galeri katılacak.

hassas bir şekilde tasarlanmış sunumların yoğunluğu ile birlikte Fransız sanat topluluğuna ve çağdaş sanatla uyumlu canlı bir Galeries Émergentes bölümüne cömertçe desteklenen bir söylem içerisinde olacaklar.”

Fuar ve Sergi Platformları Direktörü Vincenzo de Bellis ise ikinci edisyonu yorumluyor: “Art Basel sergilerinin tamamını birleştiren şey, katılımcıların değişmez derecede yüksek kalitesi. Paris+ par Art Basel’in ikinci edisyonunda Basel’de uygulanan kurallar bir istisna değil. Paris’te heyecan verici bir fuar düzenlemeyi ve sizi ağırlamayı sabırsızlıkla bekliyoruz. Yerel ve uluslararası izleyiciler, ortaklarımız ve elbette Grand’a seçilen 154 galeri, Palais Éphémère’i Ekim ayında sanatın merkezi haline getirecek. Ayrıca her biri kendi özellikleriyle tanımlanan üç galerinin olmasından da heyecan duyuyorum. Güçlü bir programın olduğu bu ikinci edisyonda ilk kez Art Basel fuarına katılacak galerilerin olması sevinç verici.

Tüm çabalarımızın bir yansıması olarak gösterilerimizde bakış açılarını genişletmek ise en önemli hedefimiz.”

Çağdaş temalar, kişisel sunumlar

Fuarın ana bölümünde dünyanın önde gelen 140 galerisi yer alacak. Resim, heykel, çizim, enstalasyon, fotoğraf, video, edisyon ve dijital çalışmaların bir yansıması izleyiciler için yeni bir deneyim sunuyor. Dünyanın dört bir yanından yeni gelişen galerilere adanan Galeries Émergentes’te ise 14 galeri yer alacak.

Toplumsal cinsiyet algısı gibi çağdaş temaları araştıran kişisel sunumların yanı sıra ekoloji ve dijital dünyada manipülasyona uğramış görüntülerin giderek yaygınlaşması gibi konular da bu yılın masaya yatırılan başlıkları arasında.

Fuarın bir diğer dikkat çeken unsuru olan Galeries Lafayette grubu ise Galeries

Suzy Lake, *On Stage, 1972-74.*

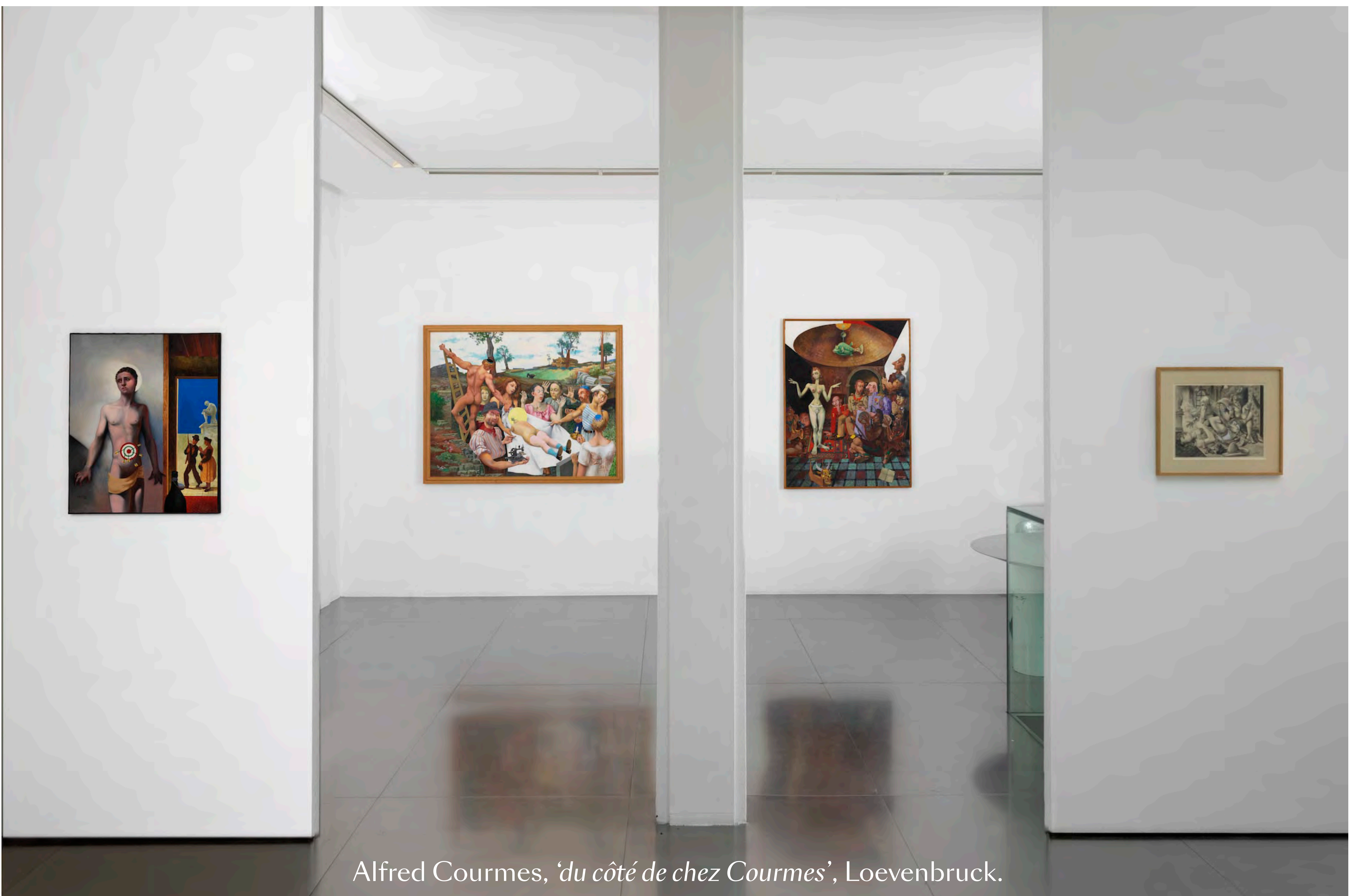
Émergentes bölümünün resmi ortağı. Bu bölümde, yalnızca bir sanatçının eserleri gelecek yıl Lafayette Anticipations'ta sergilenmek üzere seçilecek.

Seminerler birçok meseleyi ele alıyor
Küratörlüğünü iki yıldır Pierre-Alexandre Mateos ve Charles Teyssou'nun gerçekleştirdiği organizasyonda konuşmalar serisi yine ilgi çekici konuları gündeme taşıyacak. Program, sanat dünyasının önde gelen isimleriyle sanat dünyası arasında dinamik diyaloglar için bir platform sağlayacak. Daha geniş bir kültürel alan yaratma amacıyla gerçekleştirilecek konuşmalara ziyaretçiler ücretsiz olarak katılabilecek.

Art Basel'in kısa tarihi

İlk kez 1970'de Basel'de, Basel menşeli galericiler tarafından kurulan Art Basel elbette hepimizin bildiği gibi önde gelen uluslararası sanat fuarlarından biri olarak

kabul ediliyor. Global Lider Ortağı UBS olan organizasyon; Basel, Miami Beach, Hong Kong'da düzenlendikten sonra modern ve çağdaş sanata yönelik dünyanın önde gelen sanat sergilerini şimdi de Paris'e taşınmasıyla birlikte uluslararası arenada önemli bir ivme kazandı. 2002 yılında Art Basel organizatörlerinin, Amerika Birleşik Devletleri'nde Art Basel Miami Beach adlı bir etkinlik düzenlemeye başlamasıyla Amerikan sanat dünyasında önemli bir buluşma noktası haline gelen etkinlik, 2013 yılından itibaren ise Hong Kong'da da bir fuar gerçekleştirmeye başladı. Bu etkinlik yıllar içinde, Asya'nın sanat piyasasını daha yakından tanımak isteyen galeriler ve sanatçılar için bir platform haline geldi. Yıllık düzenlenen ve dünya çapında tanınmış galerilerin ve sanatçıların katılımıyla büyük bir sanat etkinliği olarak gündeme gelen organizasyon, sanat dünyasındaki yeni eğilimleri ve eserleri keşfetmek için önemli bir fırsat olarak kabul ediliyor. **M**

**Paris+ par Art
Basel, 19-22 Ekim
tarihleri arasında
Grand Palais
Éphémère'de
gerçekleşecek.**

Roadster'in modernist versiyonu

**Zanaat, kimlik ve tasarım triosunda,
4 Droptail modelinin ilki olarak tanıtılan
Rolls-Royce La Rose Noire Droptail
hakkında bilinmesi gerekenler...**

Yazı Efe Uygur

Ingiliz kraliyet taşıyıcısı Rolls-Royce, kurulduğu ilk günden bu zamana dek, daima beklenenin bir adım ötesinde olmayı başarmıştı. Onu diğerlerinden ayrı kılan yalnızca vadettiği yüksek teknoloji ve kusursuz işçilik değil aynı zamanda çağının ilerisinde olan ve son derece büyük bir hassasiyetle ele alınan lüks anlayışı ve bunun destekçisi özgün tasarımlarıydı. Öyle ki

İngiliz üretici bugün de bu kimliğine yakışır bir modelle karşımıza çıktı: La Rose Noire Droptail.

La Rose Noire Droptail'in hikayesi bir vizyonla başladı: Otomotiv tasarımının sınırlarını aşacak ve lüksü yeniden tanımlayacak bir otomobil yaratma... Alex Innes liderliğindeki Rolls-Royce Coachbuild

ekibi, bu vizyonu hayata geçirmek için bir yolculuğa çıkmaya hazırды.

Otomobilin yaratılış sürecinde tasarım stüdyosunda sayısız saat, otomobilin dışının her kavisini ve çizgisini titizlikle şekillendirerek geçirildi. Sonuç ise zarafet ve gücün mükemmel bir uyumuyla onu hayata geçiren zanaatkarların sanat ve beceriye olan tanıklığı oldu.

Aslında Roadster'in modern bir yorumu olarak tanımlanabilecek La Rose Noire Droptail, Rolls-Royce Coachbuild zanaatkarları ve vizyon sahibi müşteriler arasındaki iş birliklerinin sonucunda ortaya çıkmış oldu. Toplamda yalnızca dört adet örneği yapılacak Droptail'in bu özelliği ise onu özel bir otomobil olmanın yanı sıra olağanüstü ve çok aranan bir yaratım haline getirmeyi de başardı.

Droptail'in ilk siparişi olan Rolls-Royce La Rose Noire, Black Baccara gülünden ilham alıyor. Koyu, cesur ve etkileyici olan bu otomobil, bir ailenin deneyimlerinin önemli anlarını da simgeliyor. Dört yıl boyunca

dikkatle işlenen La Rose Noire, yoğun Black Baccara gülünün güzelliğini yansıtıyor.

La Rose Noire Droptail, Rolls-Royce'un modern tarihinde roadster gövde tipinin geri dönüşünü temsil ediyor. İçinde iki kişilik bir ortam sunan bu otomobil, geleneksel dört kişilik kavramından ayrılıyor ve daha samimi ve heyecan verici bir sürüş deneyimi yaşıyor. Kullanıcılar, tavanı çıkararak açık havada keyifli bir sürüş yapma seçeneğine sahip olabileceği gibi sert tavanı takarak otomobili heyecan verici bir coupé'ye de dönüştürebilirler.

La Rose Noire Droptail'in zanaatkarlığının eşsiz olduğunu dile getirmekte bir sakınca görmüyoruz. Kavisli şal paneli, gövde ve kapılar, 1.603 adet Siyah Sycamore kaplamadan oluşan karmaşık bir parketry tasarımı sergiliyor. Simetrik üçgenler, asimetric kırmızı segmentlerle noktalanarak düşen gül yapraklarını anımsatan soyut bir sanat eseri oluşturuyor. Gri parçalar ise, ağacın doğal rengini korurken ton farkını elde etmek için birkaç kütükten seçilip özenli ellerde işlenerek son halini alıyor.

Parketry'nin oluşturulma süreci yoğun bir konsantrasyon gerektiriyordu. İşin başındaki zanaatkar, günde en fazla beş saatlik bir süre boyunca bir saatlik seanslarla çalışıyordu. Bu şekilde mükemmel bir işçilik için sessiz bir ortamda haftalar boyunca çalışıldı ve toplamda, parketry geliştirme süreci neredeyse iki yıl sürdü. Yalnızca kusursuz zanaatçılık için harcanan zaman dokuz aydı.

La Rose Noire'nin dış gövdesi, ilham kaynağı olan Black Baccara gülünün sonsuz değişen renklerini yakalayan parlak ve karmaşık bir kırmızı ton olan True Love ile kaplanmış. Bu boya işlemi, bir baz katmanının ardından beş kat temiz vernikle gerçekleştirilmiş ve her biri hafif farklı, kırmızının bir tonuyla karıştırılmıştır. Bu süreçte zengin varyasyonu ve parlak etkiyi elde etmek için 150'den fazla dikkatli iterasyon yapıldı.

Tüm bu etkileyici detayların bunlarla sınırlı olduğunu düşünmek hata olur. Zira yalnızca bu projeye özel olarak oluşturulan, çıkarılabilir ve takılabilir bir Audemars Piguet saat, otomobilin son dokunuşu olarak

karşımıza çıkıyor. 43 mm çapındaki Royal Oak Concept, özgün bir otomatik kalibre 4407 mekanizmasıyla donatılmıştır. Saatin renkleri La Rose Noire ile uyumlu ve tüm detaylarıyla bu otomobil için özel olarak yaratılmıştır.

Elbette ki otomobilin yürüyen aksamını oluşturan teknolojiye de bahsetmek gerek. Rolls-Royce önceden özel tasarımı modellerini Cullinan, Ghost ve Phantom'ın temelini oluşturan Architecture of Luxury platformuna dayandırıyordu ancak La Rose Noire, Coachbuild bölümü için çelik, alüminyum ve karbon fiberden yapılmış yepyeni bir monokok şasi etrafında inşa edilmiş. Otomobil, gücünü Rolls-Royce'un tanıdık çift turbolu 6.75 litrelik V12 motorundan alırken güç çıkışını 30 beygir artırarak 602 beygire ulaşıyor. Bu otomobilin sahipleri muhtemelen performans konusunda otomobilin sınırları zorlamayacak olsalar da La Rose Noire, 0-100 km/s hızlanmasını 5 saniyenin altında gerçekleştirecek ve elektronik olarak sınırlanan 250 km/s'lik maksimum hıza kolayca ulaşacağı için yeterince hızlı olacaktır.

Tüm bunların ışığında Rolls-Royce, La Rose Noire Droptail ile yenilik, sanatçılık ve roadster ruhunu bir araya getiren bir başyapıt sunmayı başarıyor. Model, otomotiv lüksünün ve eşsizliğin doruk noktasını temsil eder ve Rolls-Royce'un zanaatkarlık ve bireysellik prensiplerine olan bağlılığının gerçek bir kanıtıdır. Öyle ki La Rose Noire Droptail yalnızca bir otomobil değil tekerlekler üzerinde bir sanat eseri adeta. Işıltılı True Love kırmızısıyla kaplı pürüzsüz ve çekici hatları, Black Baccara gülünün derin bordo-kırmızı kadifemsi çiçekleri, cazibeli tonları ve kadifemsi dokusu, otomobilin özünü tam

anlamıyla yansıtmayı başarıyor.

Kısacası La Rose Noire Droptail'in hikayesi, mükemmeliyetin peşinden gitmenin sınırları olmadığını hatırlatıp insan yaratıcılığının gücüne ve ulaşabileceği sınırsız olanaklara tanıklık ediyor. La Rose Noire Droptail; tutkunun, yaratıcılığın ve mükemmeliyetin peşinden gitmenin gücünün kanıtı olarak nitelendirilmelidir. Ve böylelikle Rolls-Royce, gerçek bir efsane olarak gelecek nesilleri etkisi altına alırken aynı zamanda otomotiv sektöründe sanatın ve zanaatın mükemmeliyetinin bir simgesi olarak karşımızda durmaya devam ediyor. **M**

Ekim ayınının kültürel sanat notları

Sea Change: Photographs from the Collection, San Francisco

San Francisco Museum of Modern Art'ın (SFMOMA) daimi koleksiyon sergisi; fotoğrafın değişimi nasıl kaydettiğini ve zaman içinde kültürel, siyasi ve çevresel değişimlere nasıl tanıklık ettiğini araştırıyor. Tarih ötesi tematik ve monografik sekiz galeriden oluşan birtakım olarak sunulan *Sea Change*, değişim konusuna çeşitli açılardan yaklaşıyor. Tarihsel ve güncel çalışmaları bir araya getiren sergi, yakın zamanda müzeye kazandırılan ve yeterince tanınmayan sanatçıların çalışmalarını öne çıkaran bir fotoğraf tarihi araştırması sunuyor. Aralarında Takashi Arai, Jonathan Calm, Tina Barney, Guanyu Xu ve Zoe Strauss'un da bulunduğu elliden fazla sanatçının eserlerinin yanı sıra Ilse Bing ve Reagan Louie'nin solo sunumları da seçkinin bir parçası. Sergi, sanatçıların dönüşüm anlarını incelemek için fotoğrafı nasıl kullandıklarını ön plana çıkarmakla kalmıyor aynı zamanda müze koleksiyonunun süregelen gelişimini de yansıtıyor. Sergi 2 Ekim tarihinden itibaren SFMOMA'nın dijital platformunda gösterimde.

<https://artsandculture.google.com/event/g11vb5y7vs7>

Zoom auf van Eyck Meisterwerke im Detail, Berlin

Avrupa sanat tarihinde hiçbir ressam, kendi gerçekliğinin ayrıntılarını eski Hollanda resminin kurucusu Jan van Eyck kadar parlak ve hassas bir şekilde yeniden üretememiştir. Şimdi Berlin Gemäldegalerie’de interaktif bir dijital projeksiyon sayesinde sanatçının başyapıtlarının en küçük inceliklerine dalmak mümkün. Ayrıca sergi, müzenin kendi koleksiyonundan orijinal van Eyck çalışmalarını sunduğu gibi seçilen eserlerin sanatsal-teknojik incelemesi ve restorasyonuna değiniyor. Jan van Eyck’in eserlerinin dijital bir projeksiyonu yer alıyor. Projeksiyon yardımıyla izleyiciler, resimlerin genel görünümünden detay çekimlerine interaktif bir şekilde “yakınlaşabiliyor” ve görüntü kesitini kendileri belirleyebiliyor. Öyle ki bu yakınlaştırmalar, eserlerin küçük ayrıntılarının yüksek çözünürlükte görülmesini sağlıyor. Böylece en ince ayrıntılarda bile -figürlerin saçları veya göz bebekleri dahil- sanatçının fırça darbeleri izlenebiliyor. Teknoloji ve sanatı bir araya getiren seçki 20 Ekim’den itibaren gösterimde.

https://artsandculture.google.com/event/g11kr_sd24r

Gottfried Helnwein, Viyana

Albertina Museum, Gottfried Helnwein’in 75. doğum gününü kutlamak üzere, sanatçının son yirmi yılda ürettiği eserlerden oluşan büyük ölçekli bir sergi düzenliyor. Viyana doğumlu Gottfried Helnwein’in eserleri acı, yaralanma ve şiddet temalarına duyduğu ilgiyle karakterize ediliyor. Öte yandan sanatçının ana motiflerinden biri, tüm psikolojik ve toplumsal kaygıları somutlaştıran bir tür vekil olarak savunmasız çocuk figürü... Her zaman fotoğraflık bir modeli referans alarak yarattığı hiperrealist çalışmaları, teknik mükemmeliyetleri açısından etkileyici.

Helnwein, bugün bile bir provokatör olarak görülüyor ve çalışmalarını en başından beri toplumsal eleştiri yapmak için kullanıyor. Sanatçı ise bu durumu kendi ifadesiyle anlatıyor: “Çalışmalarım aslında her zaman beni etkileyen şeylerle yüzleşme ya da onlara tepki verme çabası olmuştur.” *Gottfried Helnwein* seçkisi 13 Ekim tarihinden itibaren gösterimde.

<https://artsandculture.google.com/event/g11k3q0wmfg>

Hermann Nitsch. Tribute, Paris

Kurucuları arasında yer aldığı Viyana Aksiyonizmi akımının en önemli sanatçılarından biri olarak kabul edilen Hermann Nitsch, 1950'lerden itibaren her yıl arkadaşlarını ve halkı altı gün süren kesintisiz performanslara davet ettiği "Orgien Mysterien Theater" ile bütünsel bir sanat geliştirdi. Kariyerinin son yıllarında Nitsch, uygulandığı mekanlarla bağlantılı ve her zamankinden daha renkli bir biçime yöneldi. Paris'i her ziyaret ettiğinde Musée de l'Orangerie'deki Monet'nin *Nymphéas* eserinden çok etkilenmişti. Ölümünden kısa bir süre önce müze tarafından bu empresyonist başyapıtla diyalog kurmaya davet edilmişti. 11 Ekim tarihinden itibaren müzenin dijital platformunda ziyaret edebileceğiniz seçki ise Nitsch'in Musée de l'Orangerie için hazırladığı projeyi, doğrudan sanatçının atölyesinden seçilen resim ve grafik çalışmalarını bir araya getiriyor.

https://artsandculture.google.com/event/g11vb528df_

In Bloom: Botanical Illustration through the Centuries, Philadelphia

22 Ekim tarihinden itibaren Philadelphia Museum of Art'ta çevrim içi olarak ziyaret edebileceğiniz seçkideki enstalasyonda yer alan eserler, Avrupalı ve Amerikalı sanatçıların, çiçeklerin görsel ihtişamına duydukları ilgiyi temsil ediyor. Botanik baskı ve çizimlerin geçmişleri, belirli tıbbi özelliklere sahip bitkileri tanıtmak için doğru görsel tanımlamanın hayati önem taşıdığı Antik ve Orta Çağ bitkisel ilaç kitaplarına dayanıyor. Öte yandan zaman içinde botanik illüstrasyon; bilim insanları, bahçıvanlar, ressamlar ve dekoratif sanatlar gibi çeşitli kitlelere hizmet eden sanatsal bir uzmanlığa dönüştü. 1840'lardan itibaren fotoğrafçılığın ortaya çıkmasıyla birlikte botanik görseller yeni bir boyut kazandı. Fotoğrafçılar bitkileri ve çiçekleri daha önce görülmemiş bir gerçekliğe ulaştırdı. Bununla birlikte, baskı ve çizimlerde de olduğu gibi bazı sanatçılar bilimsel olmaktan çok dekoratif, sembolik ya da manevi görüntüler yaratmak için doğadan ilham alan botanik fotoğrafları yarattılar.

<https://artsandculture.google.com/event/g11vb5xw1zb>

Jennifer Bartlett's *Rhapsody*, New York

Jennifer Bartlett 1976'da *Rhapsody*'yi ilk kez sergilediğinde, sanat eleştirmenleri bu gösterimi bir keşif olarak adlandırdı. Öyle ki ziyaretçiler, sanatçının deyişiyle “içinde her şeyi barındıran” *Rhapsody* ile diyalog kurdu. 987 küçük panelden oluşan eser, soldan sağa doğru yedi tematik bölümü içeriyordu. Bartlett bu bölümleri birinden diğerine “sürüklenme” olarak tanımladı. Hem bir kavram hem de bir eylem olarak tekrar, Bartlett'in pratiğinin erken dönemlerinde de önemli bir yer tuttu. Matematiksel bir serinin kendi üzerine sonsuz bir şekilde inşa edilebilmesi Bartlett'in ilgisini çekmiş ve düzinelerce plakayı büyük ölçekli enstalasyonlarda bir araya getirerek bu sürekli büyümeyi taklit etmişti. *Jennifer Bartlett's Rhapsody* seçkisi 9 Ekim tarihinde MoMA'nın dijital platformunda gösterimde.

<https://artsandculture.google.com/event/g11vd9t07sc>

Ben Shahn On Nonconformity, Madrid

Ben Shahn, 1957'de Harvard Üniversitesi'nde verdiği altı konferanstan biri olan *On Nonconformity*'yi yazdı. Metinde, uyumsuzluğun sadece önemli sanatsal üretim için değil tüm büyük toplumsal değişimler için vazgeçilmez bir ön koşul olduğunu savundu. Bu düşünce kırk yıla yayılan işsizlik, ayrımcılık, totalitarizm, militarizm ve ifade özgürlüğüne yönelik tehditler gibi konuları irdeleyen eserleri boyunca devam etti. Sanatçı, 1931-1932 yıllarında fotoğrafla ilgilenmeye başladı. Fotoğrafları, zaman zaman pratiğini derinden etkileyen geniş bir imge havuzunun parçası haline gelecekti. 4 Ekim tarihinden itibaren Museo Reina Sofia'da ziyaret edebileceğiniz retrospektif, Shahn'ın ilerici ve hümanist amaçlara yaşam boyu bağlılığını gösteren çoklu medya ve arşiv belgelerinin tematik bir sunumunda sanatçının birbirini izleyen “uyumsuzluklarını” inceliyor. Sergide son olarak maneviyat ve kutsal tarih temalarını işleyen ancak Shahn'ın eşsiz toplumsal bilincini de yansıtan eserler yer alıyor.

<https://artsandculture.google.com/event/g11v6k5kk8x>

Koku dinamizmi

Bu zamana kadar kokuların üzerimizde bıraktığı etkileri hem tasarım hem de nota bakımından ele almışlığımız var. Ancak marka bazında yenilik kelimesinin her geçen gün farklılık yaratması, bizleri bu konuya odaklanmaya devam ettiriyor. Bu yüzden ki basit bir soruyla devam etmek istiyoruz: Parfümünüzü vücudunuzun hangi bölümlerine sıkıyorsunuz? Saç, boyun ve tabii ki bilekler akla gelen ilk kısımlar. Belirli zaman aralıklarında olduğu yerden çıkartılan parfümlere farklı bir perspektiften yaklaşmak da mümkün. Öyle ki Diptyque koku bileziğiyle notaların kendini hatırlatmasına alternatif üretiyor.

Koku yaydığı gibi aksesuar olarak da göze hoş görünmenin yollarını arayan bilezikler 5 farklı seçenekle sunuluyor. Yasemin ve portakal çiçeği ile Do Son; Eau Rose'un yoğun çiçeksi ve meyvemsi

notaları; odunsu, hafif baharatlı sandal ağacı ile Tam Dao; sardunya ve paçuli karışımı Eau de Minthé ve son olarak gül, bergamot, paçuli üçlemesinde Eau Capitale. Hepsinin ortak noktası ise bileğinizi hareket ettirdiğinizde ortama yaydıkları koku. İp haznesinin bulunduğu kutudan ipi bileziğine göre ayarlayabiliyorsunuz; tek ya da çift tur, tamamen size kalmış. Ancak Diptyque iki turu öneriyor. Daha sonra koku kapsülünü bileğinizin ortasına gelecek şekilde yerleştirmeniz ve düğüm atmanız yeterli. Koku partiküllerinin uyandıracığı duyguları aktif hale getirmek için de bileğinizi hareket ettirmeniz gerekiyor. Kısacası hayatınızda majör bir değişiklik olmadan bu farklı koku bileşenlerindeki bileklikler -el ve kol hareketlerini birer iletişim aracı olarak kullanan coğrafyalardan biri olduğumuz gerçeğinde- başta kendinizin ve etrafınızdakilerin koku sensörlerini aktif hale getirmenin farklı bir yolunu vadediyor. **M**

QIP

Gerçek değerin farkındayız.

Garanti BBVA Özel Bankacılık olarak
yatırımlarınızın arkasındaki gerçek değerin farkındayız.
Birikimlerinize değer katmak için uzman danışmanlarımızla yanınızdayız.

Garanti BBVA Özel Bankacılık profesyonelleriyle paranıza yön vermeniz için:
garantibbva.com.tr / 444 0 700

